

Tingvoll kommune

Økokommunen - bedre løsninger for
mennesker og miljø

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Deres ref.	Vår ref.	Saksbehandler	Dato
19/4280	19/00218-39	Per Gunnar Løset	13.01.2020

Høring av rapporten fra ekspertutvalget om farlig avfall – Tilleggsuttalelse fra Sunndal, Gjemnes og Tingvoll kommuner

Det vises til tidligere innsendt uttalelse datert 22.11.2019.

Kommunene Sunndal, Gjemnes og Tingvoll har innsigelse til reguleringsplan for Bergmesteren Raudsand i Molde kommune og hadde 11.12.2019 et møte med Kommunal- og Moderniseringsdepartementet i forbindelse med departementets sluttbehandling av reguleringsplanen. Vedlagt følger dokumentasjonen som ble framlagt til dette møtet som tillegg til vår tidligere uttalelse.

Med hilsen

Per Gunnar Løset
Avd. ing. Plan/Kart/GIS
Næring, plan og tekniske tjenester
tel.: 943 65 962
e-post: Per.Gunnar.Loset@tingvoll.kommune.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Vedlegg:
Bergmesteren Raudsand - Uttalelse til KMD_04122019
Vedlegg II - Feil og mangler i plan
Vedlegg I - Juridisk vurdering av reguleringsplanforslag - Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS

Postadresse
Midtvågvegen 2, 6630 TINGVOLL
E-post
postmottak@tingvoll.kommune.no

Besøksadresse
Midtvågvegen 2

www.tingvoll.kommune.no

Telefon
+47 71 53 24 00

Org.nr
964 981 515

Kopi til:
GJEMNES KOMMUNE
SUNNDAL KOMMUNE (1)

Merknader til Kommunal- og Moderniseringsdepartementet ved sluttbehandling av reguleringsplan for Bergmesteren Raudsand

SUNNDAL, GJEMNES OG TINGVOLL KOMMUNER
DESEMBER 2019

Sunndal kommune

Gjemnes kommune

Tingvoll kommune

NABOKOMMUNENES INNSIGELSE

I det følgende gjennomgås noen vesentlige punkter vedrørende etableringen på Raudsand og forhold ved selve reguleringsplanen. Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS har gjort en juridisk vurdering av planforslaget som legges ved denne uttalelsen. Vedlagt er også egne vurderinger av planforslaget med nærmere begrunnelser for nedenstående punkter.

Derfor er Raudsand et uegnet sted for behandling og deponering av farlig og ordinært avfall:

- I. Nabokommunene på Nordmøre er sterkt imot etableringen og har fremmet innsigelse. Vi er også sterkt kritiske til innholdet planen, og mener den ikke er detaljert nok og at samfunnssikkerheten ikke er ivaretatt. Det er også en rekke feil og unøyaktigheter i plandokumentene og det er begått vesentlige saksbehandlingsfeil. Det er ikke gitt rettslig bindende føringer i planforslaget som ivaretar forutsetningene for det tiltak som er konsekvensutredet. Reguleringsplanen åpner følgelig for tiltak med større, og potensielt andre, konsekvenser enn de som er avdekket i konsekvensutredningen og som er vurdert i planprosessen.
- II. Nesset kommune forvalter kun en mindre del av Tingvollfjorden. All ulempe ved uhell og utslipp vil berøre Tingvollfjorden/Sunndalsfjorden for all framtid. Innsigelsen er delvis avvist, mangelfullt omtalt og lite vurdert. Både fra Nesset kommune og fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal mangler omtale og forsvarlige vurderinger, jf. pbl § 12-12 1. ledd « .. *Av saksframlegget skal det framgå hvordan innkomne uttalelser til planforslaget og konsekvensene av planen har vært vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt. ...*»
- III. Raudsand ligger unødvendig langt fra der mesteparten av avfallet oppstår og transport gir en negativ CO₂-effekt (1 100 km ekstra båttransport) og lokaliseringen gjør det vanskeligere å nå FNs bærekraftsmål om å stoppe klimaendringene.
- IV. Sunndalsfjorden er nasjonal laksefjord og det brukes nå store ressurser på å friskmelde Drivavassdraget. Behandling av farlig avfall bør holdes unna Vestlandsfjordene som kan ha stort potensiale for framtidig verdiskaping.
- V. Raudsand ligger ved Tingvollfjorden som har stor verdiskaping fra akvakultur med minst 11 000 tonn laks årlig, i tillegg til et av landets større anlegg for lakserogn og settefisk. Behandling og deponering av farlig og ordinært avfall ved samme fjord medfører en grunnleggende og uønsket interessekonflikt. Interkommunal kommunedelplan for sjøområdene på Nordmøre ble vedtatt i de øvrige 10 kommunene i 2018, hvor det blant annet legges til rette for videre utvikling innen havbruk.
- VI. Den regionale vassforvaltningen og viktige næringsinteresser med stort vekstpotensial kan bli negativt påvirket av deponivirksomheten på Raudsand. Vi mener utslipp fra behandling og deponi kommer i konflikt med miljømål for Tingvollfjorden som vannforekomst og produksjonsområde for akvakultur.
- VII. Regionens omdømme kan bli skadelidende med vesentlige negative konsekvenser for næringsliv, spesielt havbruk og reiselivsnæring. Tingvoll kommune har vært Økokommune siden 1990 og reguleringsplanen slik den ligger i dag er ikke i samsvar med verdiene i Økokommuneerklæringen.

- VIII. Sjøfyllingen gir kun få dekar med nytt industriareal og ikke areal for framtidig utvidelse av industrivirksomhet knyttet til vekst innen sirkulærøkonomien.
- IX. Deponiene på Raudsandfjellet, Deponi 2, Deponi 3, Deponi 4 og Deponi 5 ligger mellom 200 – 400 m over havet og medfører unødvendig CO₂-utslipp ved transport, først med båt fra andre deler av landet eller Europa og deretter høydemetrene opp på fjellet. Deponi 4 er et stort inngrep i jomfruelig terreng og har ingen effekt for utslipp fra gamle deponier.

Minst følgende tema mangler utredninger, eller er feil eller mangelfullt utredet og vurdert:

1. Planområdet er for lite, kun 3,75 mill. m³ eller 10 fjellhaller for farlig avfall er utredet, og det samsvarer ikke med planbeskrivelsen og KU om langsiktighet.
2. Fordeler med arbeidsplasser ved 80 års drift (farlig avfall) synes vektlagt ved planvedtaket. Ulemper, herunder usikkerhet ved fjellets egnethet, hydrologi og malmforekomster, er ikke utredet for tilsvarende areal. Plankartet som definerer planens omfang har kun areal til 10 års drift av farlig avfall-deponier, forutsatt dagens volum. Rådmannen i Nesset har ikke drøftet denne problemstillingen grundig.
3. Det vil bli en betydelig hydraulisk grunnvannsgradient inn mot fjellhallene for farlig avfall via sprekker i overliggende fjell. Vurderingen av grunnvannets bevegelser ut mot resipienten og de mellomliggende gruvegangene er beheftet med usikkerhet.
4. Fjellkvalitet/hydrologi i fjellhallområdet er mangelfullt utredet. Det er grunnboret kun i et lite område og ikke ned til bunnen eller under hallnivå.
5. Industriområdet plasseres over de gamle sjaktene og gruvegangene som går ned i dypet under Tingvollfjorden. Gruvegangene er delvis sammenraste og nye ras kan ikke avskrives med tilnærmet 100 % sikkerhet.
6. Eksisterende avfallsdeponier i de gamle sjaktene og gruvegangene ligger under industriområdet, men er ikke med i planen, er ikke utredet og dermed ikke med i helhetsvurderingen i planvedtaket. Forurensningene er ikke registrert i Miljødirektoratets portal for Grunnforurensning og det er ikke opplyst i detalj hvor forurensningene ligger eller hva de inneholder. Er deponiene lovlige og er de i så fall forsvarlig avsluttet?
7. Eksisterende deponier i de gamle sjaktene og gruvegangene har fortsatt produksjon av gass. Gasseksplosjon i grunnen kan ikke avskrives med tilnærmet 100 % sikkerhet idet avbøtende tiltak under industriområdet er vurdert som nødvendige.
8. Industriområdet plasseres delvis på sjøfylling i bratt fjordside og deler av fylling er i plankartet vist i et område som ifølge KU gir ustabil fylling. Ras/utglidninger kan heller ikke avskrives med tilnærmet 100 % sikkerhet i noe område med den utfyllingsmetoden som er beskrevet. Storulykkevirksomhet kan ikke etableres på fyllingen så lenge ikke tilstrekkelig sikkerhet er dokumentert.
9. Konsekvenser ved at hele eller deler av sjøfyllingen på 3,2 mill. m³ kan rase ut i fjorden med påfølgende flodbølge er ikke utredet. Flodbølge kan potensielt ha stort skadepotensiale, bl.a. mulige konsekvenser for Hydro Aluminium på Sunndalsøra.

10. Sjøfyllingen med stein i den sterkt forurensede fjordbunnen medfører spredning av store mengder forurensede sedimenter utover i vannmassene i Tingvollfjorden (tungmetall og PCB), anslagsvis 100 000 – 150 000 m³. Forurensningene stammer delvis fra tidligere gruvedrift, men også fra tidligere ulovlige utslipp på Raudsand (Aluscan). Konsekvenser for naturmangfoldet og økosystemet i fjorden er ikke utredet ved sjøfyllingen, en vesentlig mangel ved planen. Tiltaket er fullstendig uakseptabelt.
11. Hele utbyggingsområdet under bakken er regulert til deponi, helt ut til industriområdet. Plassering av fjellhaller for farlig avfall er dermed ikke vist i plankartet eller definert i bestemmelsene. Geologisk barriere mellom fjellhaller og resipient er ikke definert. Adkomsttunnelen kan fylles med avfall med tillatelse i plan- og bygningsloven. Disse vesentlige avklaringene kan ikke overlates til behandling etter forurensningsloven.
12. Reguleringsplanen definerer ikke hvilke typer avfall, volum eller høyder som kan fylles i deponiene 2 – 6. Det er ikke definert i plankartet hvor deponiene 1, 3 og 4 ligger, men de er vist til i planbestemmelsene. Det er heller ikke gitt tidsrammer for gjennomføring og avslutning. Disse vesentlige avklaringene og manglene kan ikke overlates til behandling etter forurensningsloven.
13. Reguleringsplanen berører Gjemnes kommune og eiendom i Gjemnes kommune direkte, uten at disse forholdene er utredet eller vurdert av Nesset kommune eller nevnt i Fylkesmannens behandling. Siden tiltak i nabokommunen er avgjørende for gjennomføring av planen skulle forholdet være tatt opp direkte med kommunens planmyndighet og grunneierne. Dette er brudd på plan- og bygningsloven og forvaltningsloven. Det gjelder følgende tiltak:
 - A. Eiendomsgrensen er ikke nøyaktig oppmålt og dermed er plangrensen tilsvarende unøyaktig. Nesset kommune har vedtatt plan for et ikke ubetydelig areal som sannsynligvis tilhører privat eiendom i Gjemnes kommune.
 - B. Frisiktlinje ved avkjørselen til industriområdet og Real Alloy er vist 90 m inn i Gjemnes og berører privat eiendom.
 - C. Terrengomarbeiding for flomsikring i Holåvollbekken er en forutsetning for planen, men halve bekken ligger på privat eiendom i Gjemnes.
 - D. Hensynssoner for brann og eksplosjon går teoretisk inn i Gjemnes kommune.
 - E. Sjøfylling er vist helt inn til kommunegrensen uten at byggegrense er vist.
 - F. Mulige diffuse utslipp fra deponiene inn i nabokommunen er ikke utredet.
14. Forutsatt behandlingsmetode for uorganisk farlig avfall (Halosep) er ikke utprøvd i stor skala og det er uavklart hvilke stoffer som skal behandles. Dagens teknologi må legges til grunn ved mengdeberegninger etc. Det er ikke tydelig definert i plankartet hvor storulykkevirksomhet (behandlingsanlegget) kan plasseres.
15. Nesset kommune har fjernet rekkefølgebestemmelsen i planforslaget om permanent terrengomarbeiding av Holåvollbekken, som er og har vært en forutsetning for å sikre planområdet mot flomfare, uten saksbehandling. Forutsetninger i KU om sikkerhet ved flom er dermed ikke innarbeidet i planbestemmelsene og det rokker ved konklusjonen i KU. Samtidig er det begått en alvorlig saksbehandlingsfeil både av Nesset kommune og Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

16. Rekkefølgebestemmelsene framstår som uklare og mangelfulle og har ingen verdi. Det stilles krav om dokumentasjon, men det er ikke fastsatt hvilken dokumentasjon og hvilke tekniske eller miljømessige krav som må oppfylles, jf. bestemmelsene § 9:
- 1) gasser fra eksisterende gruvesystem kartlegges og dokumenteres.
 - 2) geologiske, hydrogeologiske og geotekniske forholdene for fjellhallområdet dokumenteres med etablering av flere undersøkelsesborehull for overvåkning av grunnvann og måling av bergspenninger.
 - 3) grunnforholdene ute i sjøen dokumenteres ytterligere med supplerende geotekniske grunnundersøkelser inklusive kartlegging av mektighet på det bløte topplaget.
 - 4) effekten for vannforekomsten dokumenteres med undersøkelser av vannsøylen, strømningsforhold og forventet utslipp.
17. Støy er utredet, men så langt vi kan se ikke med støygrenser knyttet til natt og helg og heller ikke for anleggsperioden på 2 år. Planbestemmelsene har ingen krav til driftstider, hverken dager eller klokkeslett, noe som burde vært fastsatt i reguleringsplan, jf. støyretningslinjene, T-1442. Konsekvens av støy er mangelfullt utredet.
18. Risiko med transport er ikke særlig vektlagt. Uhell og ulykker med båter skjer stadig og bare siden planen ble lagt ut på høring har det vært flere svært alvorlige hendelser med skip på kysten av Møre og Romsdal. Risikoen for ulykke kan være undervurdert og konsekvensene av ulykke kan være svært store både for natur og befolkningen langs fjordene (spesielt store økonomiske konsekvenser dersom oppdrettsanlegg skulle bli rammet).
19. Konsekvensen for Kulturminnene med hellemalningene på Honnhammaren i Tingvoll er ikke vurdert av kulturminnemyndighetene.
20. Valgt Nullalternativ gir feil vurderingsgrunnlag av fordeler og ulemper ved tiltaket. For møllestøvdPONiet (deponi 2) er det allerede gitt oppryddingspålegg og tillatelse etter forurensningsloven, og det faller på sin egen urimelighet at avslutning av møllestøvdPONiet skal kunne vektlegges som argument for gjennomføring av farlig avfall behandling/deponi og deponi 4 og deponi 5.
21. Risikofaktorer, jf. punktene ovenfor, samlet sett er for lite vektlagt i saksbehandlingen i Nesset kommune og av Fylkesmannen i Møre og Romsdal, og i for stor grad overlatt til sektormyndighetene som ikke ser helheten.
22. Nesset kommune og Fylkesmannen i Møre og Romsdal har ikke gjort tilstrekkelige egne vurderinger av KU, jfr. forskrift om konsekvensutredninger § 27. KU er bestilt og betalt av tiltakshaver som naturlig nok har interesse i at konklusjonen skal ha et visst utfall. Dette er legalt nok, men når området framstår som marginalt for utbygging stiller det spesielt store krav til planmyndighetens egne vurderinger som er grunnlaget for det endelige planvedtaket.

Det blir feil å ukritisk starte med reguleringsplanarbeid basert på en tilfeldig ide, uten først å ha gjort overordnede vurderinger. Et så stort og komplisert prosjekt burde vært behandlet i overordnet plan (minimum kommuneplan) slik at nabokommunenes interesser og alternative plasseringer kunne drøftes. Ikke minst de grenseovergrepene elementene i grensen til Gjemnes skulle tilsi kommuneplanbehandling.

Både Nesset kommune og Fylkesmannens behandling av saken inneholder etter vårt skjønn vesentlige feil og mangler som i seg selv og ikke minst samlet sett gjør planvedtaket i Nesset ugyldig og deretter også Fylkesmannens anbefaling ugyldig, jf. vedlegg II.

Saken er etter vårt syn åpenbart ikke så godt opplyst som mulig før vedtak og det foreligger dermed brudd på forvaltningslovens utredningsplikt, jf. forvaltningsloven § 17.

Planen vil være i strid med plan- og bygningsloven § 1-1 på grunn av vesentlige feil og mangler med påfølgende mulige vesentlige negative konsekvenser for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner langs Nordmørsfjordene.

KONKLUSJON

Vi stiller spørsmål ved at lokaliseringen av nasjonalt/internasjonalt anlegg for behandling og deponering av farlig avfall skal avgjøres av et knapt flertall, 13 mot 8 stemmer, i en liten kommune som opphører innen kort tid. Innsigelseskommunene, som har en større andel av ulempene med prosjektet enn det Nesset kommune (og ikke minst nye Molde kommune fra 1/1-2020) har, valgte å opprettholde innsigelsen med 69 mot 1 stemme i kommunestyrene. Ser en på samlet stemmegivning i kommunestyrene i de 4 kommunene Sunndal, Tingvoll, Gjemnes og Nesset blir stemmetallet 14 for og 76 mot planforslaget. Det er en klar interesseovervekt mot reguleringsplanen.

Reguleringsplanen bærer preg av hastverksarbeid og inneholder mange feil og mangler. Juridisk vurdering av planforslaget utført av Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS konkluderer med at dersom planforslaget vedtas i sin nåværende form, vil reguleringsplanen lide av mangler som gjør planvedtaket ugyldig. Det framgår videre at det blant annet ikke er gitt rettslig bindende føringer i planforslaget som ivaretar forutsetningene for det tiltak som er konsekvensutredet. Reguleringsplanen åpner følgelig for tiltak med større, og potensielt andre, konsekvenser enn de som er avdekket i konsekvensutredningen og som er vurdert i planprosessen.

Raudsand framstår som lite egnet til formål behandling og deponi for farlig og ordinært avfall. Flere avgjørende spørsmål, som egnetheten ved fjell, sikkerhet ved skred, flom og ved sjøfyllingen og miljøkonsekvenser for fjorden, er essensielle spørsmål som må være avklart før planvedtak. Planen har flere grenseoverskridende elementer i kommunegrensen til Gjemnes uten nødvendige avklaringer, og det viser også at planområdet er for lite og dermed uegnet. Det er begått en rekke formelle og vesentlige saksbehandlingsfeil både hos Nesset kommune og hos Fylkesmannen.

Det er brukt store ressurser i forsøket på å påvise at et uegnet sted kan brukes til behandling og deponering av forurenset og farlig avfall. Når Norge skal etablere et framtidsrettet behandlingsanlegg og deponi bør i det minste stedets fysiske egenskaper være forsvarlige og det bør ikke være mulig å stille vesentlige kritiske spørsmål til sikkerhet ved prosjektet. Planområdet har kun plass til 10 års drift for farlig avfalls-deponier (forutsatt dagens volum), og planområdet er dermed for lite. Det foreligger ikke dokumentasjon på at gjennomføringen faktisk er mulig. Både fysiske og juridiske problemstillinger vil stå i kø og det må forventes at avklaringer kan ta svært lang tid. Det må påregnes at nabokommunene om nødvendig vil gå til rettslige skritt for å stanse reguleringsplanen.

En langt bedre løsning ville være å etablere behandlingsanlegg og deponi på et sted med fast fjell uten noen form for usikkerhet knyttet til stabilitet og eksisterende forurensning.

Vi ber Kommunal- og moderniseringsdepartementet ta innsigelsen til følge og ikke godkjenne reguleringsplan for Bergmesteren Raudsand.

Ståle Refstie
ordfører Sunndal

Knut Sjømæling
ordfører Gjemnes

Ingrid Waagen
ordfører Tingvoll

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Vedlegg I: Notat - Juridisk vurdering av planforslaget, Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS

Vedlegg II: Notat - Feil, mangler og unøyaktigheter i reguleringsplanen, Tingvoll kommune

Linker til tidligere dokumenter:

- [Innsigelsen fra kommunene, juni 2018.](#)
- [Tilsvar til Nesset kommune om trekking av innsigelse \(Tingvoll\).](#)
- [Tilsvar til Nesset kommune om trekking av innsigelse \(Sunndal\).](#)
- [Tilsvar til Nesset kommune om trekking av innsigelse \(Gjemnes\).](#)

NOTAT

Til: Tingvoll Kommune
Fra: Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS
v/advokat Bård K. H. Berge og advokat Roar R. Lillebergen
Ansvarlig advokat: Bård K. H. Berge
Dato: 27. november 2019
Vår ref.: 510765

JURIDISK VURDERING AV FORSLAG TIL REGULERINGSPLAN FOR RAUDSAND

1. INNLEDNING OG OPPSUMMERING

Bergmesteren Raudsand AS har utarbeidet og fremmet et forslag til reguleringsplan for Bergmesteren Raudsand (**Planforslaget**). Planforslaget omfatter et område i nåværende Nesset kommune bestående av blant annet tidligere Raudsand gruver. Formålet med planen er å etablere et anlegg for mottak og deponi av forurensede masser og farlig avfall.

Planforslaget, og beslutningsgrunnlaget som dette er utarbeidet på bakgrunn av, er omstridt, og det foreligger fremdeles innsigelser fra Møre og Romsdal fylkeskommune samt nabokommunene Tingvoll, Gjemnes og Sunndal kommune. Planforslaget er som følge av dette oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet for avsluttende behandling.

I denne forbindelse har Tingvoll kommune (TK) bedt Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS om å foreta en juridisk vurdering av Planforslaget.

Vår vurdering begrenser seg til utformingen av de rettslig bindende rammene i Planforslaget, det vil si plankartet og bestemmelsene, med utgangspunkt i de forutsetninger som fremgår av planbeskrivelsen.

Vår konklusjon er at planforslaget ikke ivaretar formålet i plan- og bygningsloven § 1-1 andre ledd, og at planvedtaket vil være ugyldig, dersom reguleringsplanen vedtas uten endringer av bestemmelser og plankart.

2. KORT OM SIKRING AV PLANFORUTSETNINGER I REGULERINGSPLAN

Planlegging etter plan- og bygningsloven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver, og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives, se plan- og bygningsloven § 1-1 andre og fjerde ledd.

Konsekvensutredning er en integrert del av planprosessen etter plan- og bygningsloven, hvor formålet er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår, planer skal gjennomføres, jf. forskrift om konsekvensutredning (KU-forskriften) § 1.

Det følger av så vel KU-forskriftens som plan- og bygningslovens system at det er konsekvensene av tiltaket, eller det den aktuelle reguleringsplan åpner for, som skal utredes. Det innebærer forutsetningsvis at reguleringsplaner må inneholde skranker som ivaretar at planen ikke åpner for andre tiltak med andre konsekvenser enn det som er vurdert i konsekvensutredningen. Dette følger nå direkte av KU-forskriften § 17 tredje ledd, og kommer også til uttrykk i veilederen til forskrift om konsekvensutredning (versjon 2006), s. 31:

«Det skal i forbindelse med behandlingen av planforslag også vurderes og i nødvendig grad settes vilkår med sikte på å begrense og avbøte negative virkninger av vesentlig betydning. For oversiktsplaner vil det i en viss utstrekning være anledningen til å fastsette bestemmelser, jf. § 20-4 annet ledd, som vil gi mulighet til å fastsette slike vilkår. For reguleringsplaner må vilkår gis som bestemmelser til planen, jf. pbl § 26 eller hjemles i vedtak om gjennomføring etter sektorlover.»

I korte trekk innebærer dette at de forutsetninger man legger til grunn for konsekvensutredningen av planen, og som har betydning for disse konsekvensene, må ivaretas i utformingen av plankartet og bestemmelsene eller gjennom vilkår i tillatelser til tiltaket.

3. VURDERING AV PLANFORSLAGET

3.1. Oppsummering av våre funn

En av hovedutfordringene ved en konsekvensutredning og regulering av et tiltak som virksomheten på Raudsand, er at oppfølgingen skal gjøres av ulike sektormyndigheter gjennom behandling av søknader om tillatelser og konsesjoner innenfor sine respektive sektorlover.

Selv om det ofte kan være tilstrekkelig at forutsetningene for en konsekvensutredning følges opp med vilkår for den enkelte tillatelse eller konsesjon, jf KU-forskriften § 19, så forutsetter dette at sektorloven gir grunnlag for å stille slike vilkår, og at man er bevisst på hvilke myndigheter som skal ivareta de ulike kravene. Sektorlovene er i utgangspunktet ikke sektorovergripende, og man risikerer i slike tilfeller at vurderingen av viktige spørsmål og oppfølgingen av forutsetninger for konsekvensutredningen «faller mellom to stoler», fordi ingen ser tiltaket i en større sammenheng.

Dette er noe av årsaken til at reguleringsplaner har en sektorovergripende karakter, til tross for at dette primært er et styringsverktøy etter plan- og bygningsloven. Tilsvarende er dette årsaken til at de ulike sektorlovene forutsetter at tiltaket som skal behandles etter særlovene overholder krav i reguleringsplanene.

Reguleringsplanen skal derfor, så langt det er nødvendig og hensiktsmessig, ivareta behovet for samordning mellom sektorinteressene. Dette er også en av beveggrunnene bak prosessreglene for høring og offentlig ettersyn av planer, samt innsigelsesinstituttet. Planprosessen skal sørge for at planen som styringsverktøy på tvers av sektorlovene ivaretar og avveier de ulike interessene mot hverandre.

Som eksempel viser vi til temaveileder for uttak av mineralske forekomster og planlegging etter plan- og bygningsloven, utarbeidet av Direktoratet for mineralforvaltning, side 4, hvor reguleringsplanens funksjon som styringsverktøy på tvers av sektorlovene er godt illustrert:

Sammendrag av veilederen

Mineraluttak er regulert av konsesjon etter [mineralloven](#), planavklaring etter [plan- og bygningsloven](#), oftest reguleringsplan, og bestemmelser i eller vedtak etter [forurensningsloven](#). Det er viktig å unngå dobbeltregulering; dvs at et forhold kun bør reguleres ett sted. Tabellen illustrerer samspillet mellom settet av tillatelser som er aktuelle.

Tema	Plan- og bygningsloven	Mineralloven	Forurensningsloven
Rettighet til grum	Reguleringsplan er grunnlag for evt ekspropriasjon. Reguleringsplan gir en varig planavklaring.	Ekspropriasjonshjemmel (Sikres i de aller fleste tilfellene ved avtale med grunneier.)	
Drift		Fastsettes i driftsplan, ut fra hensyn til sikker drift og ressursutnyttelse.	
Innsyn, skjerming	Fastsettes i reguleringsplan.		
Tiltak i randsonen	Fastsettes i reguleringsplan.		
Støy, utslipp til luft og vann	Evt skjerping av krav som framgår av forurensningsforskriften, f eks om driftstid.		Gitt i forskrift eller ved egen behandling.
Andre miljøtiltak	Areal til og utforming av aktuelle tiltak fastsettes i reguleringsplan.	Økonomisk sikkerhet for opprydding og sikring.	
Annen arealbruk i bruddområdet	Avklares i reguleringsplan.		
Atkomst; transport	Avklares i reguleringsplan.		
Opprydding		Krav til sikring, fjerning av installasjoner mm fastsettes i driftsplan.	Økonomisk sikkerhet for tiltak kan kreves.
Istandsetting	Terrengforming fastsettes i reguleringsplan.	Krav til beplantning mm forankres i driftsplan.	
Etterbruk	Avklares i reguleringsplan.		

Planforslaget, som nå ligger til behandling i Kommunal- og moderniseringsdepartementet, svikter etter vårt syn på dette grunnleggende punktet.

Sett i lys av pkt. 3.13 i foreliggende forslag til planbestemmelser, kan det synes som intensjonen bak Planforslaget er at forutsetningen for konsekvensutredningen og de til dels kryssende sektor-interessene først skal ivaretas ved behandling av søknader etter sektorlovene og ikke i reguleringsplanen. Som vi skal komme nærmere inn på i de etterfølgende punktene 3.2 til 3.5, er reguleringsplanen nærmest innholdsløs som verktøy for styring og samhandling mellom sektormyndighetene.

I foreliggende sak er konsekvensene av tiltaket store, det planlagte tiltaket er konfliktfylt og har møtt stor motstand hos allmennheten. Av ovennevnte grunner synes det klart at dette ikke er en rettslig sett akseptabel og adekvat måte å hensynta planens/tiltakets konsekvenser.

3.2. Deponi i dagen

3.2.1. Føringene i Planforslaget

Planforslaget innebærer at et areal på ca 543 daa reguleres til arealformålet «Deponi». Arealet er fordelt på områdene Deponi 1,3 og 4, Deponi 2 og Deponi 6.

Plankartet gir i seg selv ingen føringer for bruken av deponiområdene, men det fremgår av punkt 4.3.2 i bestemmelsene at arealet innenfor formålsgrensene kan benyttes til «*massedeponi, bygg og anlegg i forbindelse med ventilasjonssjakter og planlagte massedeponi, anleggsveger og teknisk infrastruktur*».

Kravet til utforming av areal innenfor deponiområdene, fremgår kun av punkt 3.12. I henhold til dette punktet skal deponiene «*istandsettes og tilpasses omkringliggende terreng*» og «*revegeteres med stedegen vegetasjon*» etter «*endtlig oppfylling*», og det skal ikke benyttes masser som kan spre svartelistede arter. Videre fremgår det at «*nivå for fylling skal være iht. godkjente profiltegninger*».

I punkt 9.8 er det gitt bestemmelser om rekkefølgen på hvilke deponi masser skal deponeres i; Deponi 1 først, deretter Deponi 2 eller Deponi 3, deretter enten Deponi 4 eller Deponi 5. Deponi 6 kan fylles med masser til enhver tid.

3.2.2. Manglende oppfølging av forutsetninger i planbeskrivelsen

I en plan- og bygningsrettslig kontekst er føringene for områdene Deponi 1 til 6 nærmest innholdsløse, og det er et misforhold mellom de rettslige rammene og beskrivelsen av massedeponiene i planbeskrivelsen, for eksempel punkt 7.1.1. For eksempel:

- Plankartets grenser for arealformålsområdene samsvarer ikke med de områdene som forutsettes brukt til deponi i planbeskrivelsen. Det er ingen plan- og bygningsrettslige føringer i planen som hindrer deponering av masser innenfor hele området med arealformålet «deponi». Dette har nødvendigvis stor betydning for planens konsekvenser
- Forutsatte høyder/volum på deponiene i planbeskrivelsen er ikke fulgt i opp i planbestemmelsene. At deponiet skal etableres i henhold til «*godkjente profiltegninger*» representerer ingen reell skranke for hvor store masser som kan deponeres, og hvordan deponiet vil påvirke terrenget og landskapshensynene. Det er også uklart hvilken myndighet og etter hvilket regelverk disse profiltegningene skal godkjennes. I fravær av føringer i planen, er volum/høyder kun begrenset av bakgrunnsretten etter den aktuelle sektorlov.
- Føringene for hvordan det enkelte deponi skal utformes ved avslutning er vage, og det er ingen begrensninger knyttet til hvor lenge deponiet kan drives før det må avsluttes. Tidsperspektivet på virkningene av deponiene er derfor udefinerte.

Fraværet av føringer i Planforslaget innebærer at plassering, volum og utforming av deponiene, i og etter endt deponiperiode, i sin helhet må fastsettes av den aktuelle sektormyndighet med grunnlag i deres generelle hjemmelsgrunnlag i den respektive sektorlov.

For eksempel innebærer dette at dersom deponiet forutsetningsvis skal godkjennes av forurensningsmyndighetene etter deres sektorlovgivning, er det opp til forurensningsmyndighetene å vurdere og fastsette kriterier for deponiet som også ivaretar de landskapshensynene som ellers skal ivaretas gjennom arealplanens føringer. Dersom deponiet i tillegg skal vurderes etter bygningslovgivningen, er det kun kravene til visuelle kvaliteter etter plan- og bygningsloven § 29-2, vurdert ut fra bygningsmyndighetenes skjønn i den enkelte byggesak, som styrer deponiets utforming og volum.

Å ikke ha mer detaljerte føringer for deponiene enn hva Planforslaget gir i dette tilfellet, avviker markant fra det vi oppfatter som normal praksis ved regulering av permanente massedeponi andre steder. Dette innebærer også at det ikke har vært mulig for kommunen å vurdere planens konsekvenser forut for vedtagelsen av planen.

3.3. Deponi i fjell

3.3.1. Føringene i Planforslaget

Planforslaget innebærer at et areal på ca 918 daa reguleres til arealformålet «*Masseuttak og avfall*» under bakken. Arealformålet er presisert i punkt 4.1.2, hvor det fremgår at arealet kan benyttes til «*masseuttak i fjell, deponihaller for stabilisert uorganisk avfall inne i fjellet, adkomst-tunneler, ventilasjonssjakter i forbindelse med deponihallene, annen teknisk infrastruktur og anlegg i forbindelse med masseuttak og avfallsdeponi*».

Foruten de begrensninger som ligger i dette arealformålet og byggegrensen på plankartet, er det ingen føringer i reguleringsplanen. Byggegrensen går imidlertid parallelt med formålsgrensen, og gir kun en marginal begrensning for utnyttelsen av området.

3.3.2. Manglende oppfølging av forutsetninger i planbeskrivelsen

I planbeskrivelsen er tiltaket under bakken beskrevet som 10 parallelle deponihaller med topp på kote 15 og bunn på kote -35 i enden av en adkomsttunnel på 1 km lengde. Slik vi oppfatter det, er utredningen av konsekvensene av knyttet til dette konkrete tiltaket.

Utover arealformålet, har verken plankartet eller planbestemmelsen noen reelle begrensninger på hvordan arealet under bakken kan utnyttes, og følger således ikke opp de forutsetningene som ligger til grunn for planbeskrivelsen. Planforslaget gir for eksempel ingen føringer for hvor mange haller det kan etableres, hvor hallene kan plasseres, om de kan etableres i flere plan eller hvor store de kan være. At den eneste konkrete føringen i planen, byggegrensen på plankartet, legges tett opp mot formålsgrensene og plangrensen og kommunegrensen for øvrig, indikerer tvert imot at det skal kunne gjennomføres tiltak i tråd med arealformålet helt ut til yttergrensene av formålsområdet.

Hvorvidt det etableres et tiltak som skissert i planbeskrivelsen, eller et annet tiltak med andre konsekvenser enn det som er skissert i planbeskrivelsen, vil derfor være opp til tiltakshaver selv og de føringer som eventuelt stilles av henholdsvis bergverksmyndigheter eller forurensningsmyndighetene i medhold av det generelle hjemmelsgrunnlaget i den respektive sektorlov.

3.4. Utfylling i sjø

3.4.1. Føringene i Planforslaget

Planforslaget innebærer at et areal på ca 393 daa i sjø reguleres til arealformålet «*havneområde i sjø*». Arealformålet er delt på to områder, henholdsvis HS1 og HS2.

Tillatt arealbruk i område HS1 er presisert i punkt 7.2.2, hvor det fremgår at arealet kan benyttes til «*utfylling, havn for næringsvirksomhet, lasting og lossing, og nødvendige innretninger for bruk av arealet til havneområde*».

Foruten formåls grensen for HS2 og at dybden langs ny kai ikke skal være høyere enn kote -15 (LAT) etter punkt 7.2.2, er det ikke gitt egne bestemmelser om utformingen av sjøfyllingen. Det er imidlertid stilt krav om at det skal brukes «*rene masser*» i utfyllingen, samt at det skal benyttes utfyllingsmetoder som er «*mest mulig skånsomme med hensyn til spredning av partikler*» og at det skal brukes siltgardin i «*grunne områder*».

3.4.2. Uklare bestemmelser og manglende samordning mellom sektorlover

Utfordringene med utvidelsen av kai og fyllingen i sjøen er viet mye plass i planbeskrivelsen. Sjøfyllingen forutsettes etablert med sprengsteinmasser på store dyp, i sterkt hellende terreng med bunnforholdene bestående av bløte og humusholdige, forurensede masser. Til tross for dette, stiller Planforslaget få og til dels uklare krav.

Det fremstår noe uklart hva som er det reelle innholdet i kravet om det skal brukes «*rene masser*» i sjøfyllingen, all den tid fyllingen, slik vi oppfatter planbeskrivelsen, forutsettes etablert med bruk av sprengsteinsmasser fra fjellhallene og anlegget for øvrig.

I forlengelsen av dette, finner vi også grunn til å stille spørsmålstegn ved konsekvensene av at det ikke er stilt andre krav til utformingen av fyllingen enn maks kotehøyde langs ny kai. Uttak av masser og deponering i sjøen inkluderer både bergverksmyndighetene, havne- og farvannsmyndighetene, forurensningsmyndighetene og bygningsmyndighetene, og planen burde av denne grunn hatt tydelige føringer for arealbruken. Så lenge det ikke er begrensninger på uttak av masser fra fjellet og det ikke er begrensning for sjøfyllingens størrelse, risikerer man at det er behovet for uttak av masser fra fjellet som definerer sjøfyllingens størrelse.

At en slik sektorovergripende tematikk ikke er avklart gjennom reguleringsplanens rettslige rammer, øker risikoen for at viktige forutsetninger utredningen av konsekvenser for miljøet i fjorden, herunder forekomsten av villaks og akvakulturanlegg, ikke blir ivare tatt på en sikker måte.

3.5. Industrianlegget

Planforslaget innebærer også at et areal på ca 185 daa reguleres til «*industri*», fordelt på henholdsvis område I1, I2 og I3. Planforslagets føringer for industriområdene er i mindre grad omtvistet enn de øvrige tiltak Planforslaget åpner for. Vi finner imidlertid grunn til å knytte en kommentar til disse, da utformingen av disse bestemmelsene er symptomatiske for manglene i Planforslaget.

I planbeskrivelsen er det flere illustrasjoner som viser hvordan industri-/prosessanlegget er tenkt utformet. Det er imidlertid ingen føringer i Planforslaget som sikrer at anlegget vil etableres slik det er illustrert. Planforslaget inneholder ingen bestemmelser om tillatt grad av utnyttning i planområdet, og plankartet har heller ingen byggegrenser som setter begrensninger for etablering av bebyggelse/anlegg. Det innebærer at Planforslaget åpner for utbygging helt ut til formåls grensene

og oppad begrenset til kote +38 for område I1 og I2 og kote +89 for område I3, jf bestemmelsenes punkt 4.2.6. Planforslaget åpner slik sett opp for et tiltak med en helt annen betydning for blant annet landskapshensynene enn det planbeskrivelsen gir uttrykk for.

3.6. Rekkefølgekravene

Avslutningsvis finner vi grunn til å knytte noen kommentarer til Planforslaget § 9, pkt. 9.1 til 9.3, hvor det oppstilles rekkefølgekrav om dokumentasjon av flere forhold før tiltak kan igangsettes. Det er uklart hva som er hensikten med disse rekkefølgekravene.

Rekkefølgekravene stiller krav om dokumentasjon, men bestemmelsene stiller ingen krav basert på hva som fremkommer av denne dokumentasjonen. Et krav om dokumentasjon har ingen betydning, dersom myndighetene ikke har anledning til å stille krav med utgangspunkt i hva dokumentasjonen/undersøkelsene avdekker.

I fall rekkefølgekravene er uten betydning for innholdet i planen, er de i realiteten ikke mer enn en «huskeliste» for tiltakshaver. I den grad rekkefølgekravet har betydning for tiltaket og innholdet i planen, indikere imidlertid dette at konsekvensutredningen av tiltaket er mangelfull.

4. KONKLUSJON

Ovenstående vurdering viser at det ikke er gitt rettslig bindende føringer i Planforslaget som ivaretar forutsetningene for det tiltak som er konsekvensutredet. Reguleringsplanforslaget åpner følgelig for tiltak med større, og potensielt andre, konsekvenser enn de som er avdekket i konsekvensutredningen og som er vurdert i planprosessen.

Reguleringsplanen vil ikke være et egnet styringsverktøy for samordning mellom de ulike sektor-myndigheters vurdering av tiltak i området, og man risikerer derfor at det helhetlige perspektivet ikke blir ivaretatt og at ansvaret for forutsetningene for reguleringsplanen blir pulverisert mellom sektormyndighetene.

Planforslaget strider derfor med et av hovedformålene bak arealplanlegging etter plan- og bygningsloven, slik det fremgår av lovens § 1-1 andre ledd. Saksbehandlingsfeilen er av en slik grunnleggende karakter at den klart kan anses å ha innvirket på innholdet i planvedtaket.

Dersom Planforslaget vedtas i sin nåværende form, vil reguleringsplanen lide av mangler som gjør planvedtaket ugyldig.

VEDLEGG II

Feil, mangler og unøyaktigheter i reguleringsplanen

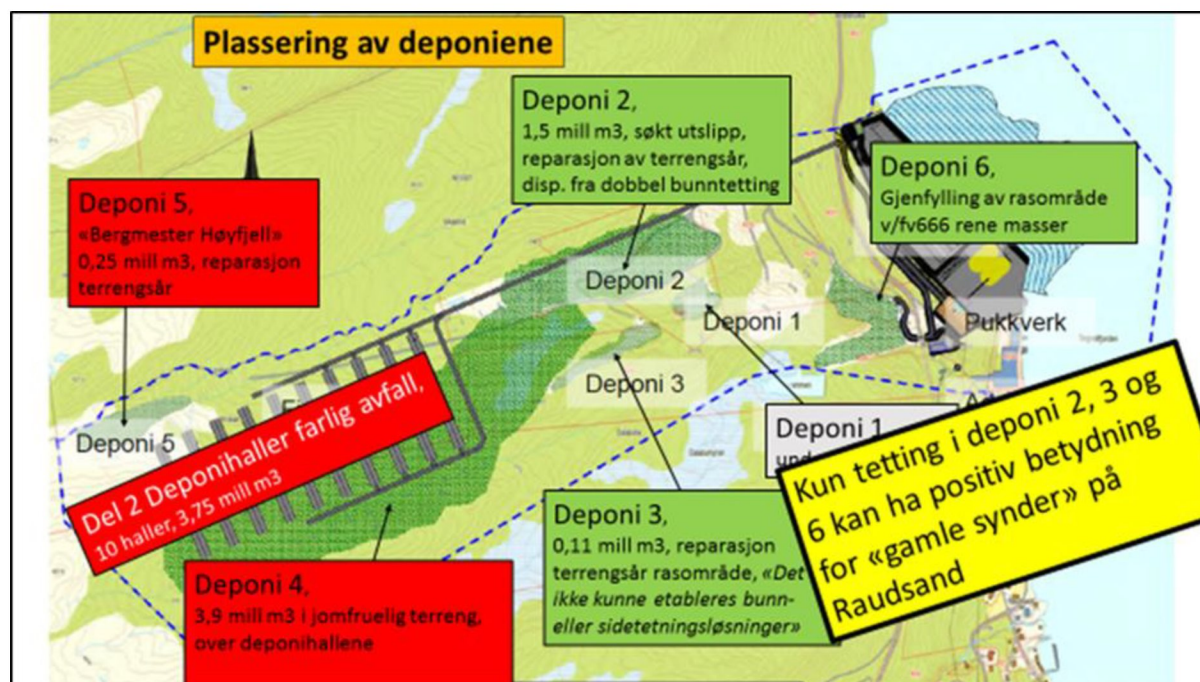
Avdeling for Næring, plan og tekniske tjenester, Tingvoll kommune

Innhold

Null-alternativet.....	2
Planområdets utbredelse.....	2
Reguleringsformål under bakken.....	7
Dagdeponiene på fjellet.....	8
Flomfare på industriområdet.....	10
Støy	13
Sjøfylling.....	14
Stabilitet.....	14
Forurensing ved fylling i fjorden	18
Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre.....	19
Forholdet til kommunegrensen mot Gjemnes	20
Hensynssoner.....	20
Fylling inntil kommunegrensen.....	21
Frisiktsone i nabokommunen.....	21
Senkning av Holåvollbekken	22
Usikker eiendomsgrense og plangrense	22
Kulturminner på Honnhammeren i Tingvoll	23
Saksbehandling	25
Nesset kommune	25
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	27
Tillatelse til Bunnaske og deponi 2	28
Nye opplysninger om industriområdet og storulykkevirksomhet	29
Tillit til tiltakshaver.....	30

Null-alternativet

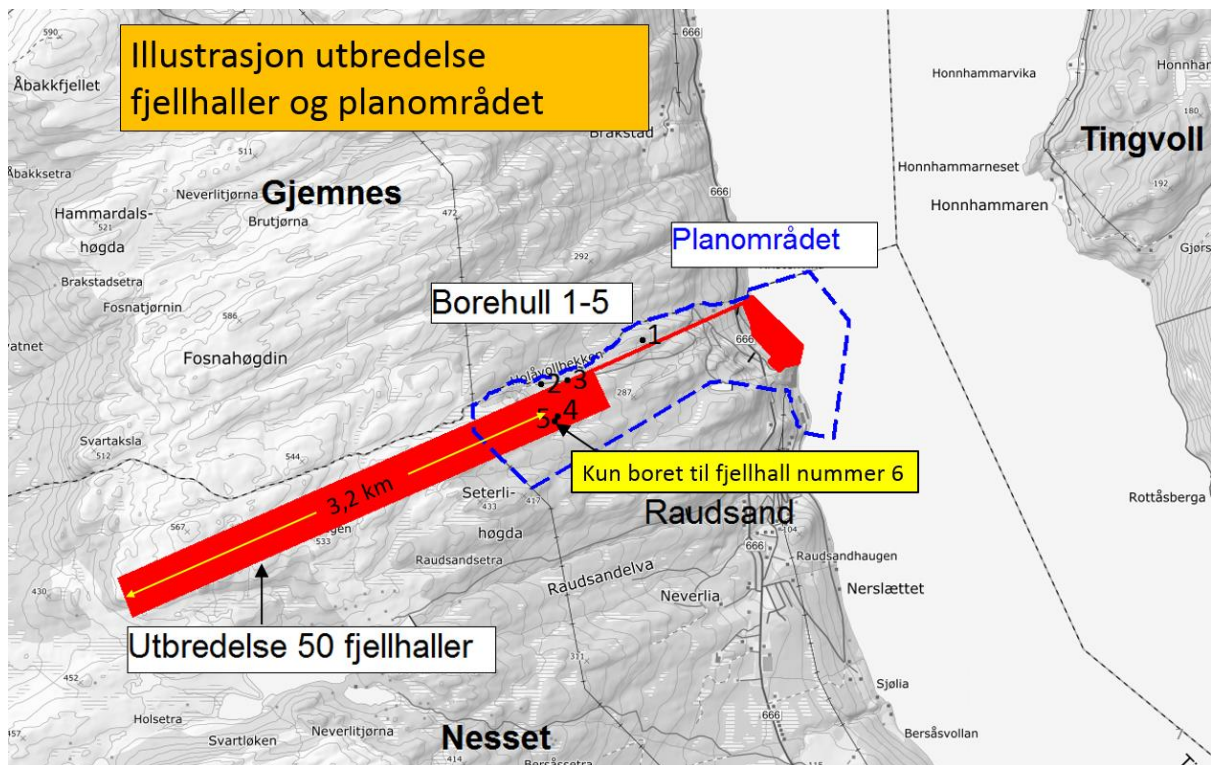
Valgt Nullalternativ gir feil vurderingsgrunnlag av fordeler ved tiltaket. I møllestøvdeponiet (deponi 2) er det gitt oppryddingspålegg, og det faller på sin egen urimelighet at avslutning av møllestøvdeponiet på noen skal kunne vektlegges som argument for gjennomføring av farlig avfallsbehandling og -deponi, samt for deponiene 4 og 5 for ordinært avfall.

Figur 1 Kun deponi 2, 3 og 6 kan ha positiv betydning for å hindre vanngjennomstrømming og utvasking fra møllestøvet og de eksisterende deponiene i gruvene.

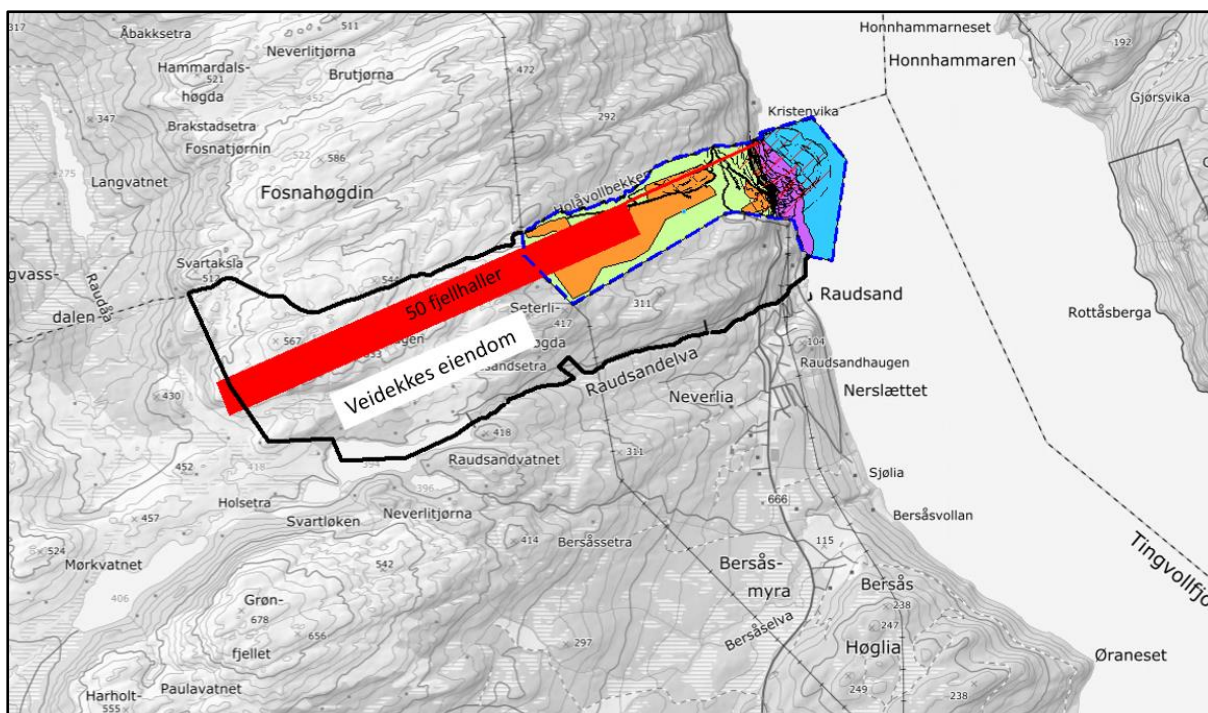
Planområdets utbredelse

Fra KU: «En fjellhall vil ha kapasitet til å ta imot et års avfall fra det norske markedet (ca. 500.000 tonn). Dimensjonene på en hall er Bredde x Høyde x Lengde: 25 m x 50 m x 300 m. Anlegget kan utvides og har et langsiktig tidsperspektiv og kapasitet.»

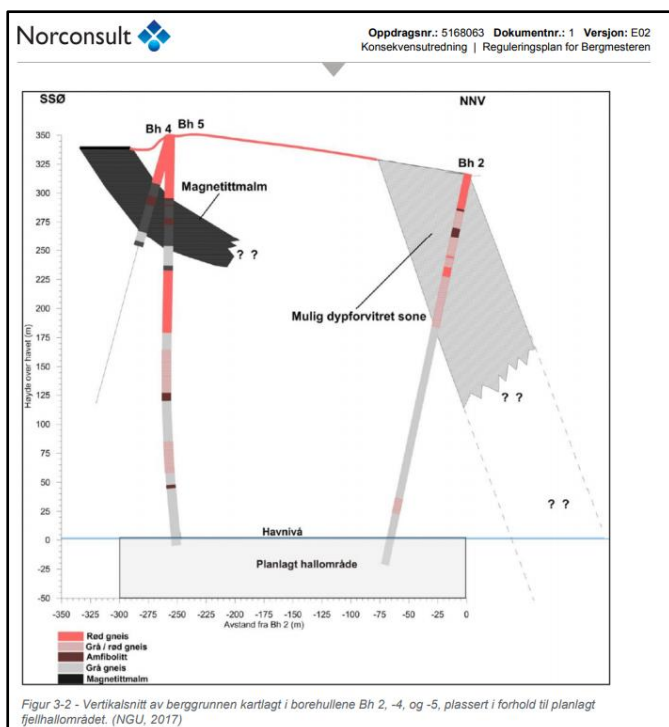

Figur 2 Planområdet er vist med blå strek. Det er kun gjort grunnboring til hall nr. 6 og da ikke ned til bunnen av hall. Det er 3,2 km fra hall 6 til hall nr. 50. Kun plass til 10 haller tilsvarende 3,75 mill. m³ i planområdet.

Det er kun gjort grunnboring til hall nr. 6 og da ikke ned til bunnen av hall. NGU kan anta hvordan berggrunnen videre nedover er, men kan ikke si det med sikkerhet. Det er 3,2 km fra hall 6 til hall nr. 50, og mellom der finnes ingen grunnboringer. Dette tilsvarer et ikke undersøkt areal på (300 m x 3 000 m) 900 daa av det som er realistisk deponiareal innenfor Veidekkes eiendommer. Det er **kun plass til 10 haller tilsvarende 3,75 mill. m³ i planområdet.**

Figur 3 Veidekke er grunneier i et område som kan ha plass til ca. 50 fjellhaller

Figur 4 Figuren er hentet fra KU og illustrerer borehull 2, 4, og 5 sine plasseringer sammen med fjellhallene. Nivå i bunn og under hallene er ikke undersøkt med grunnboring i noen del av hallområdet.

I rapporten «Utvalgte lokaliteters egnethet for mottak, behandling og deponering av uorganisk farlig avfall» (Norconsult, 2016-04-25) står følgende om tilgjengelig volum på

lokaliteten på Raudsand (s. 91): «Hvis en antar at en på denne måten sprenger ut fjellhaller langs en adgangstunnel på ca. 3,5 km innenfor eiendomsgrensen, vil en ha plass til rundt 53 fjellhaller, med totalt deponivolum på ca. 20 mill. m³.»

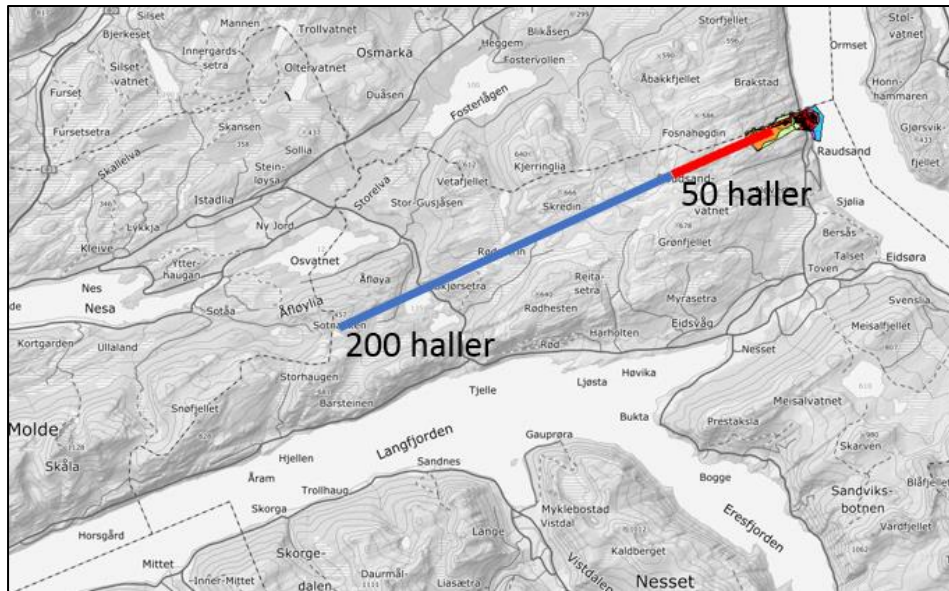
Videre sies følgende om mulig drifts-/levetid for lokaliteten (s. 92): «Det er beregnet et volum under havnivå på totalt ca. 20 mill. m³ for lokaliteten. Det vil dermed kunne være en drifts-/levetid for lokaliteten som følger:

- Levetid med tilførsel i hht. høyt scenario: 42 år
- Levetid med tilførsel i hht. middels scenario: 63 år
- Levetid med tilførsel i hht. lavt scenario: 93 år

.. »

Om lagerkapasiteten har Bergmesteren Raudsand v/Harald Storvik tidligere uttalt at «Vi kan fortsette å skyte nye haller helt til vi kommer til Molde» (Teknisk Ukeblad 22.03.2016), tilsvarende omkring 200 haller. Senest under orienteringen i Nesset Rådhus 15.10.2019 ble dette bekreftet fra tiltakshaver, v/John Strand. I informasjonsvideoen som også ble vist i samme møtet opplyses om et langsiktig tidsperspektiv og at hallene vil kunne dekke Norges framtidige behov for deponikapasitet på kort og lang sikt.

Når det deretter reguleres for 3,75 mill³ mener vi det er manglende planlegging, planlegging mot bedre vitende, i strid med god forvaltningsskikk og i strid med plan- og bygningsloven § 1-1. Volumet i planen tilsvarer 10 års drift forutsatt dagens drift på Langøya.

Figur 5 Illustrasjon utbredelse av planområdet, 50 haller og 200 haller. Nesset kommune kunne vurdert alternative angrepspunkter til deponiområdet enn Raudsand.

Vi mener det er hevet over enhver tvil at tiltakshavernes intensjon er langsiktig drift, også fordi prosjektet krever store investeringer ved etableringen av industriområdet og fjellhaller og dermed også krever langsiktig inntjening. I KU, Norconsult - *Temarapport - Infrastruktur og samfunn*, er det i Tabell 8-1 *Estimat framtidige arbeidsplasser som følge av tiltaket* gitt oversikt over tidsperiodene for de ulike aktivitetene som skal foregå på Raudsand.

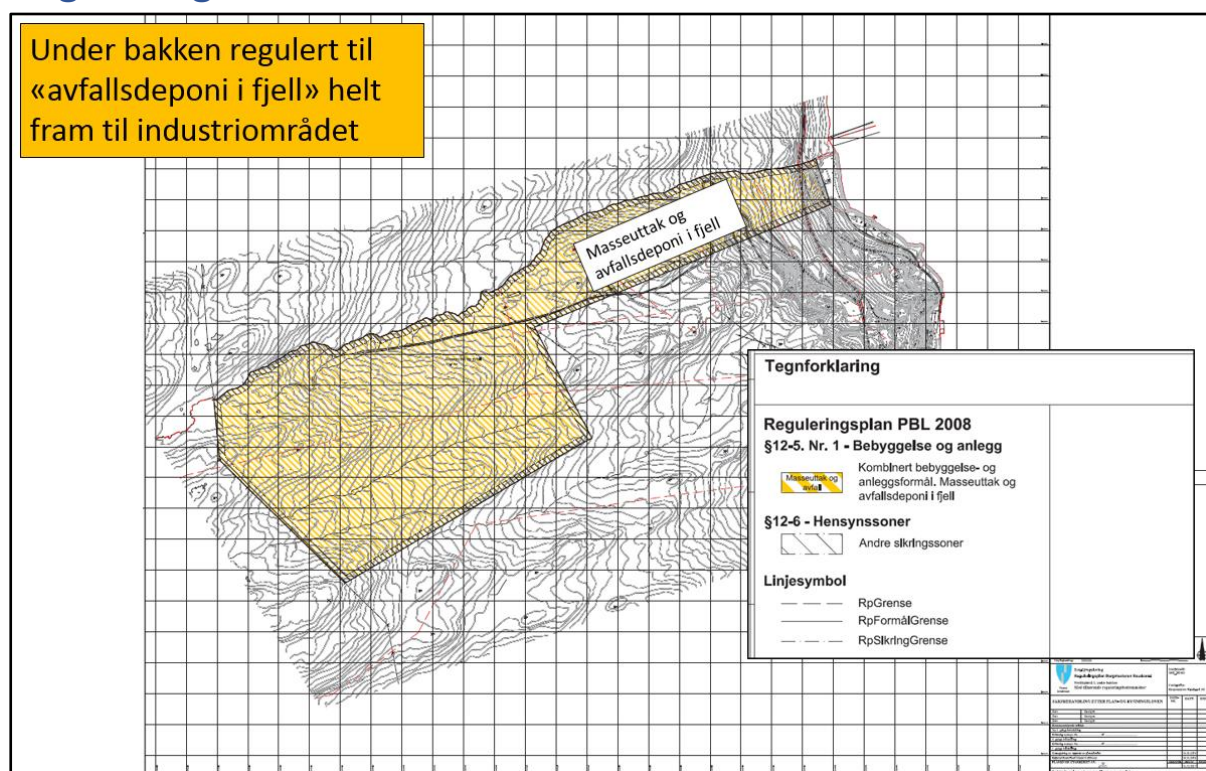
Anleggsperioden (alle anlegg) er angitt til 2018 – 2050, mens **driftsperioden for farlig avfall er i perioden 2022 – 2100** (45 arbeidsplasser).

Neset kommunestyre var kjent med opplysningene om langsiktige arbeidsplasser. Samtidig godkjente de et areal for farlig avfallsdeponi for 10 år. **Avviket mellom plankartet på den ene siden og planbeskrivelsen og KU på den andre er ikke drøftet av Rådmann i Neset eller av Fylkesmannen.** Usikkerhet med hensyn til framtidig politisk planbehandling i nye Molde kommune er ikke vurdert. Det er en risiko for at deponiet stanses etter 10 år eller 3,75 mill. m³, noe som ikke stemmer overens med den langsiktighet som er forespurt fra staten og omtalt i planbeskrivelse og KU. Utvidelsen vestover kan ikke bare være en ren formalitet slik det er framstilt.

Tiltakshaver har selv forklart den prinsipielle forskjellen mellom “innenfor” og “utenfor” planområdet i sin merknad til innkomne uttalelser (merknad nr. 60); *«Rørgate er utenfor planområdet. Plankart er sammenholdt med flyfoto, hvor rørgata mellom Raudsandvatnet og Kleivedammen er synlig på enkelte partier. Både vannet og dammen ligger utenfor planområdet, og KU-en har dermed ikke vurdert verneverdi av rørgata i mellom disse.»* (vår understrekning). Vi mener dette er riktig forståelse av plan- og bygningslovens definisjon av planområde. Tilsvarende vil da måtte gjelde for berggrunn, grunnvann, malmforekomster med mer utenfor planområdet vestover fra Raudsand. Vi mener også at et positivt planvedtak nå ikke vil tilfredsstille forvaltningslovens krav til forsvarlig saksbehandling. Vi kan ikke se at dette forholdet er kommentert av tiltakshaver, Neset kommune eller Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Dette er provoserende ovenfor miljøet og framtidige generasjoner langs Tingvoll- og Sunndalsfjorden som må ta all risiko med et mangelfullt utredet prosjekt.

Reguleringsformål under bakken

Figur 6 Reguleringsplan under bakken viser ikke plassering av deponihaller. Deponering kan tillates helt ut til industriområdet. Adkomsttunnelen kan brukes til deponi ifølge reguleringsplanen.

I Miljødirektoratets brev 31.10.2018 om «Svar på oppdrag om vurdering av alternativer for behandlingskapasitet for uorganisk, farlig avfall», s. 11, framkommer følgende: «*BMR angir at det er minst 730 meter fra den nærmeste fjellhallen til dagens gruveanlegg i horisontalplanet og 1200 meter til resipienten, og at avstanden til resipienten dermed kan kompensere for lavere permeabilitet i fjellet enn det som er kravet til deponi for farlig avfall. ...*». Avstanden til nærmeste gruvegang er oppgitt til 307 m, jf. Norconsult Miljøriskovurdering, figur 6.

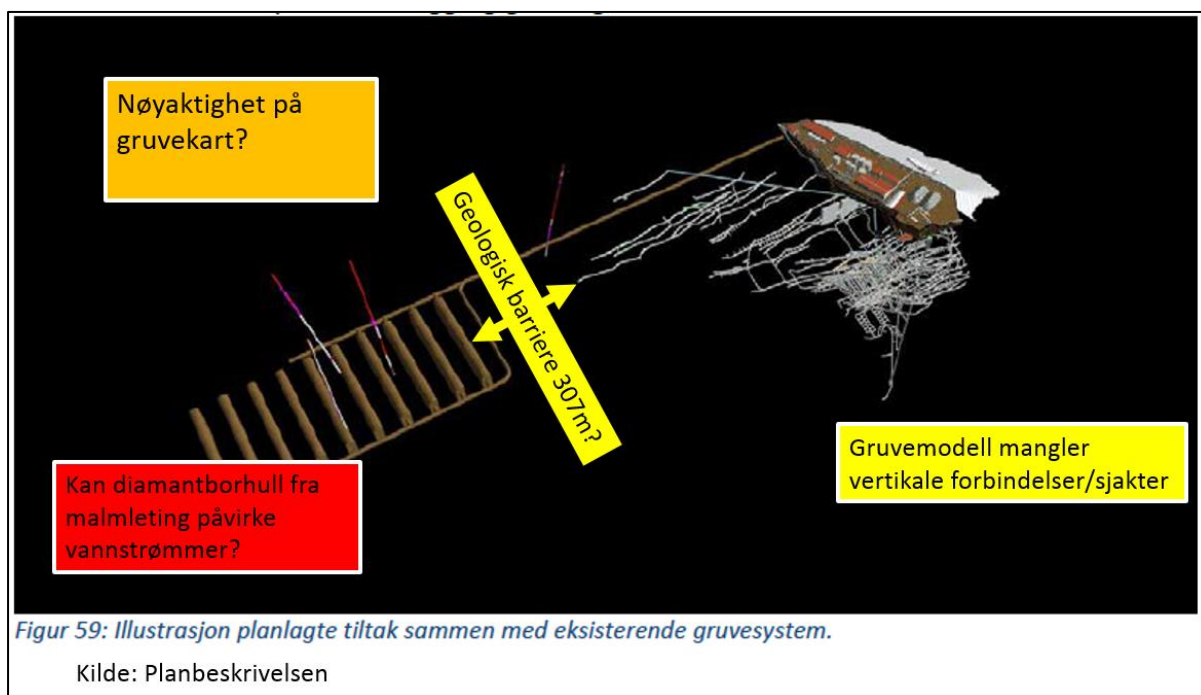
Det er imidlertid regulert til «Masseuttak og avfallsdeponi i fjell» helt ut til industriområdet (917,9 daa). Det betyr at f.eks. ankomsttunnelen kan fylles med avfall. Vi mener det må være en vesentlig feil ved planen at plassering av haller for farlig avfall ikke er definert i planen.

Siden reguleringsformål deponi går helt ut til industriområdet er det ingen geologisk barriere vist i plankart eller fastsatt i bestemmelser. Plassering av haller vist i diverse kart og modeller er kun å regne som illustrasjoner og har ingen praktisk eller juridisk verdi.

Selv om nærmeste gruvetuneller ligger på høyere koter enn fjellhallene må disse tas med i vurderingen. Grunnvannet kan stå under trykk og bevege seg oppover dersom det er letteste veg.

Det er svært viktig at avstandene her er nøyaktige siden den geologiske barrieren er grunnlaget for beregning av framtidig diffus utlekking fra deponiene. Nøyaktigheten til

gruvekartet er avgjørende og vi finner lite dokumentasjon på det. Det opplyses også at det er boret en rekke diamantborhull i forbindelse med malmleting i området og vi finner lite opplysninger om hvordan disse hullene kan påvirke grunnvannstrømmer.

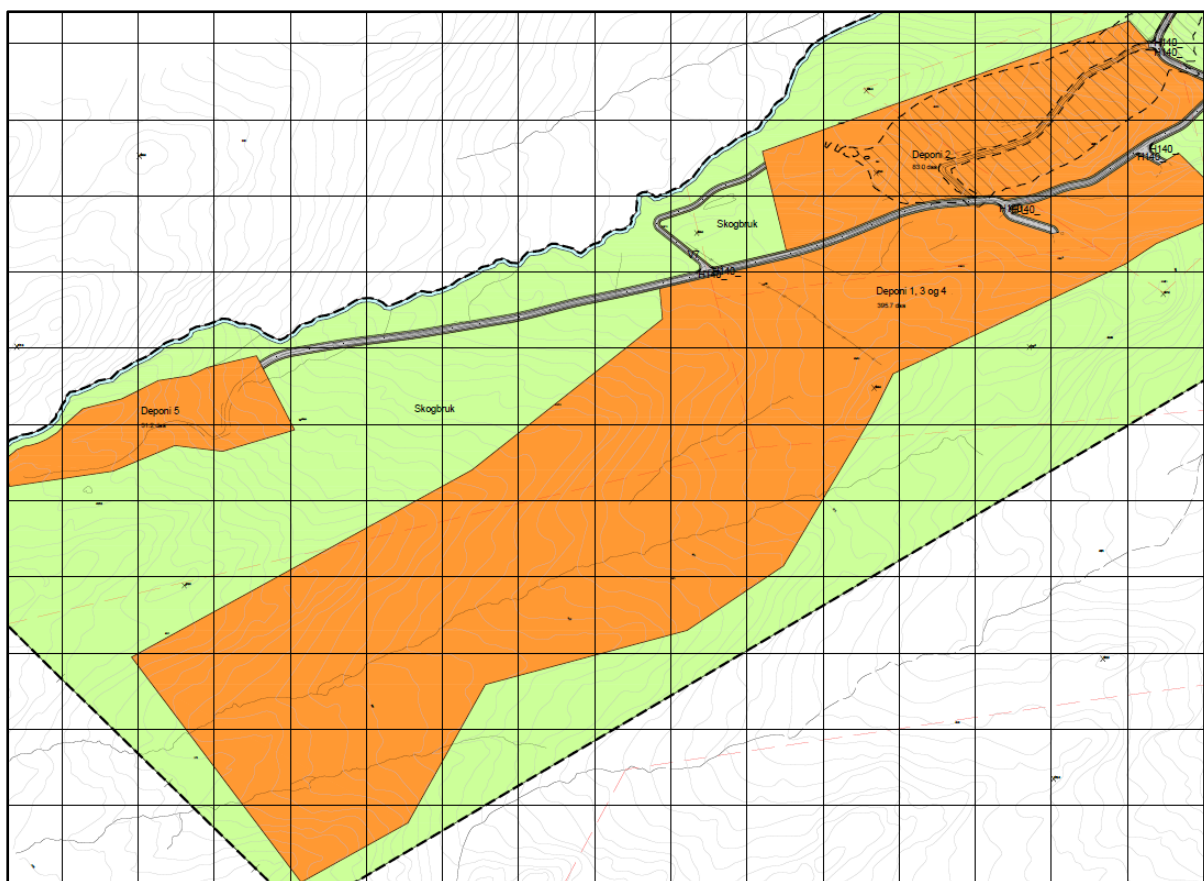

Figur 7 Illustrasjon planlagte tiltak sammen med gruvesystemet. Nærmeste gruvetunell, som vist i illustrasjonen over, ligger omkring 307 m fra ytterste illustrerte fjellhall, men det er regulert deponiområde helt ut til industriområdet.

Dagdeponiene på fjellet

Deponi 4 er et svært stort dagdeponi i jomfruelig terreng på Raudsandfjellet, opp mot 400 m.o.h., med et totalvolum på 3,9 millioner m³. Dette volumet tilsvarer en vekt på den deponerte masse på om lag 6,3 millioner tonn. Antatt driftstid er 30 år.

Ideen om å frakte store mengder middels og lettere forurensede masser fra Skandinavia og Europa båtvegen til Raudsand, for deretter å kjøre dette opp mot snaufjellet synes ikke velbegrunnet, særlig ikke ut fra et miljø-/forurensningssynspunkt. At mudringsmasser fra Europeiske havner skal havne på Raudsandfjellet er ingen god ide. Her vil det være avrenning til Tingvollfjorden og potensiell forurensningsfare i svært lang tid. Avrenningen skjer raskt etter nedbørsepisoder, noe som indikerer at vann ledes raskt bort fra nedbørsfeltet (*Bioforsk, Eirik Leikanger 2014*). Vinterstid er det gjerne over 1 m snø, dyp tele og ikke spesielt egnede forhold for deponering av bløte masser. Klimaendringer bidrar til høyere temperatur og mere ekstremvær som igjen medfører økt nedbørsmengde/styrtregn med fare for erosjon, flom og ras. Vi ser ingen gode grunner for at et så stort deponi må etableres på dette stedet.

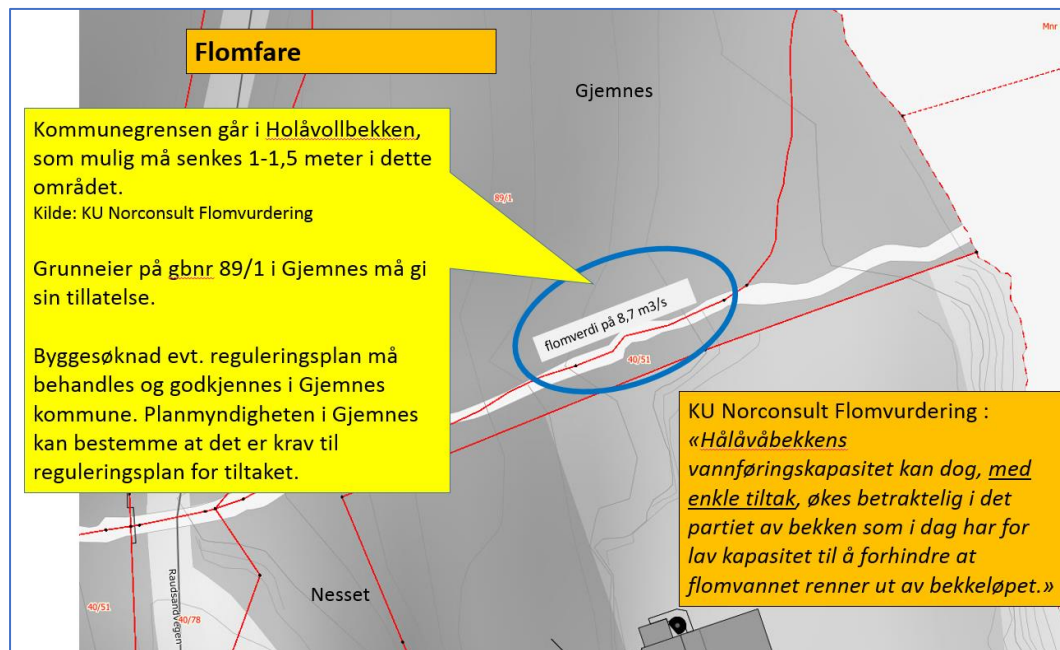
Figur 8 Deponiene 1, 3 og 4 er vist som en stor sammenhengende formålsflate. Planen definerer ikke de ulike deponiene selv om de er vist til i planbestemmelsene § 9.8.

Transporten fra kaien til deponiet krever store mengder energi på grunn av høydeforskjellen (250 – 400 høydemeter). Når et nytt stort deponi anlegges bør det gjøres et sted der det er mulig å benytte transportløsninger drevet med elektrisitet. Opp den bratte lia på Raudsand ligger det ikke spesielt godt til rette for det. Tiltaket er i strid med nasjonale mål om redusert utslipp av CO₂.

Fjellhallene for farlig avfall er plassert i fjell, under havnivå, sannsynligvis ut fra en tankegang at det tar lang tid før forurensingen når ut til fjorden. Deponi 4 derimot anlegges på toppen av ei bratt vestlandsli med kort avstand til sjø og rask avrenning. Hvorfor gjelder ikke samme prinsipper for plasseringen av de to deponiene, som begge tross alt medfører avrenning av miljøskadelige stoffer til samme resipient?

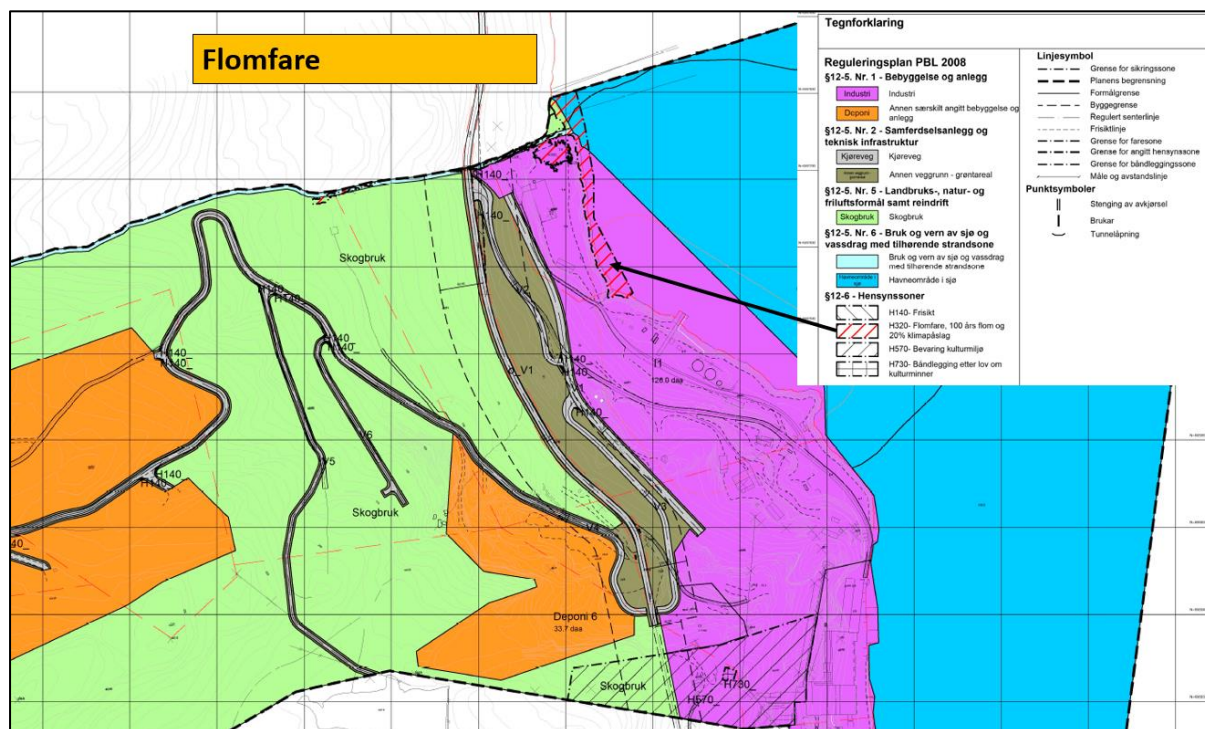
Plankartet viser kun en stor formålsflate uten at de ulike deponiene er avgrenset med formåls- eller byggegrenser. Heller ikke volum eller høyder er det skranker for i planen. Dette er åpenbare og vesentlige mangler og feil ved planen. Forutsetninger i KU og planbeskrivelsen er ikke vist i plankart eller bestemmelser.

Flomfare på industriområdet

Figur 9 Rekkefølgebestemmelse om senkning av Holåvøllbekken er fjernet fra planbestemmelsene, uten saksbehandling. Inngrepet krever både terreng- og eiendomsinngrep i nabokommunen Gjemnes.

Rekkefølgebestemmelse nr. 1 i § 9.1 i **planforslaget**: «Før tiltak som kommer inn under storulykkeforskriften kan plasseres innenfor I1, kreves terrengomarbeiding av opprinnelig bekkeløp for Holåvøllbekken jfr. «Flomvurdering Bergmesteren Raudsand, Norconsult 2017».

Figur 10 Hensynssone H320-Flomfare vist i Temakart

I KU sin konklusjon i rapporten Sammenstilling av konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse, Norconsult, står bl.a. følgende (vår understrekning):

Følgende risikoreduserende tiltak anbefales:

- I bestemmelsene til reguleringsplanen må det fremgå i hvilke områder storulykkanlegget kan plasseres. Anlegget må ligge utenfor de identifiserte og vurderte skredsonene.
- Identifiserte terrengomarbeidinger i flomvurdering må implementeres.
- Basert på fv. 666 sin plassering nær planområdet samt grensesnittet mot Real Alloy, må det sikres at krav til hensynssone for midtre sone ivaretas her. Anlegget må designes slik at Fv. 666 og ved Real Alloy sin virksomhet ligger i midtre sone.

I Planbeskrivelsen (s. 69) står:

«Følgende sannsynlighetsreduserende tiltak er identifisert:

...

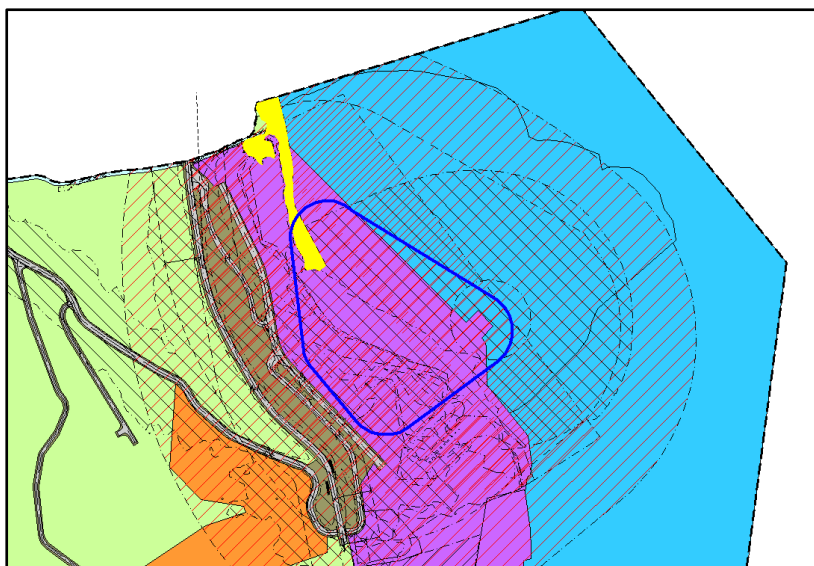
- *Identifiserte terrengomarbeidinger i flomvurderingen må gjennomføres før tiltaket påbegynnes.*

...»

og videre: «I følge NVE sine kartverktøy ligger planområdet i aktsomhetsområde for snøskred, skred og ras samt flom. Det er utført skred- og flomvurderinger som foreslår nødvendige tiltak for å sikre at krav i TEK17 ivaretas. Det er en forutsetning for resultatet av denne analysen, at identifiserte tiltak implementeres» (vår understrekning).

I forbindelse med at NVE vurderte trekking av sin innsigelse i brev av 09.11.2018 stod følgende som beskriver situasjonen (s. 3): «Med omsyn til flaumfare er det i føresegnene § 9.1 sett rekkefølgekrav om terrengendring av bekkeløpet før «1. ledd tiltak» kan gjennomføres. NVE meiner at føresegnene må ha eit tilsvarande krav i høve til skredfare.» (vår understrekning). Dette kan tyde på at NVE ikke var klar over at rekkefølgebestemmelsen skulle fjernes siden det ikke var nevnt i sakspapirene fra Nesset kommune.

Tilsvarende har Fylkesmannen følgende omtale i sitt brev av 13.11.2018 (s. 2): «Flaumfare frå Hålvåbekken er vist med omsynssone i plankartet. Det er knytt føresegner til omsynssona som set krav til eventuelle tiltak innanfor sona. Vidare er det utarbeidd rekkefølgeføresegn knytt til terrengendring av bekken. Med føresetnad om at planføresegnene (§ 8.5.2) knytt til omsynssona syner til tryggleikskrava i TEK17 § 7-2, kan Fylkesmannen trekke motsegna.» (vår understrekning). Dette kan tyde på at heller ikke Fylkesmannen var klar over at rekkefølgebestemmelsen skulle fjernes.

Figur 11 Illustrasjonen markerer flomsone (gul) og indre hensynssone for brann og eksplosjon (blå strek).

I KU-rapporten Risiko- og sårbarhetsanalyse (Norconsult) punkt 4.2.2 står blant annet følgende om flom i vassdrag (s. 28):

Som beskrevet over er det tillatt å gjøre permanente terrengendringer, så fremt det ikke gjenstår en restrisiko, for å unngå flom. I det partiet av Hållåvbekken der flomvannet kan gå ut av bekken og inn på det planlagte industriområdet, er det mulig å utvide kapasiteten i elveløpet. En økning i kapasiteten vil hindre flomvannet i å renne ut av bekkeløpet. En slik utvidelse vil være å anse som en permanent terrengendring. Det vil være naturlig at en slik utbedring gjøres som en del av arbeidet med etablering av det nye industriområdet.

Under forutsetningen at kapasiteten til bekken utbedres vil kraven i TEK17, §7-2 være ivarettatt og planområdet vurderes som lite sårbart overfor temaet. I tillegg må det være bestemmelser i planen som definerer på hvilke deler av planområdet hvor storulykkeobjektet – prosessanlegget og tilhørende vitale deler kan plasseres.

Hvorfor er rekkefølgebestemmelsen fjernet i vedtatt plan, så langt vi kan se uten noen saksbehandling, i strid med forutsetningene i KU og planbeskrivelsen? Hvis så er tilfellet er det en åpenbar og alvorlig saksbehandlingsfeil. Permanent terrengendring i bekken er forutsetning for konklusjonen i KU og gjennomføring kan kun sikres ved en rekkefølgebestemmelse.

At kommunegrensen går i bekken, og gjør terrengomarbeidinger i Holåvollbekken vanskelig gjennomførbart, kan ikke være argument for at sikkerhetskrav kan fravikes.

Spørsmålet om nødvendige privatrettslige rettigheter er ikke løst. Vi mener denne problemstillingen må være drøftet i planen siden senkning av bekken er del av et bærende element i planen, jf. sikkerhet mot flomfare. Samtidig er det et søknadspliktig tiltak, jf. pbl § 20-2, i en annen kommune. I Gjemnes er arealet avsatt til LNF i kommuneplanen, samt at det også ligger i 100-metersbeltet langs sjø, og det kreves dermed dispensasjoner fra disse formålene og hensynene, jf. pbl § 19-2. Vi mener bestemmelsene under punkt 7.1.2 bare delvis er realistisk idet kun halve bekken ligger i Nesset; *Senking av opprinnelig bekkeløp jfr. «Flomvurdering Bergmesteren Raudsand- 01 versjon D01, Norconsult 2017» kan tillates etter søknad.*

Flomsonen (H320) viser at det kan flomme vann fra bekken og inn på industriområdet. Når vannet flommer utover et planert industriområde vil det spre seg forholdsvis jevn utover avhengig av eventuelt fall på området, og ikke følge hensynssonen som vist i flomkartet. Derfor er det logisk at flomtiltak i bekken må gjennomføres før bygging av industriområdet.

Støy

Lasting/lossing av båter kan foregå døgnet rundt og året rundt og det er rimelig godt kjent at lyden bærer svært godt over fjorden, spesielt ved ugunstig vindretning. Vi er skeptiske til realismen i Norconsult sin støyutredningen. Vi vet at det i bakkant av industriområdet vil være en bratt fjellskjæring på 30 – 40 m høyde og at det på sjøsiden er vann. Vi mener støyen kan bli plagsom også på andre siden av fjorden.

Vi mener det er svært uheldig at det ikke er satt tidsbegrensninger for støyende virksomhet i reguleringsbestemmelsene. Det er snakk om drift som tidvis kan foregå døgnet rundt, året rundt i 10 – 80 år.

Støy i anleggsperioden er ikke vurdert så langt vi kan se, men beskrevet slik i KU Temarapport - Ikke-prissatte konsekvenser (s. 63) *«byggingen av dypvannskai og etablering av prosessanlegg vil ha en anleggsfase på ca. to år.» ... «Anleggsfasen vil for dette området medføre noe støyende virksomhet, som potensielt vil kunne skremme fugl og vilt i området. ..»*

Dersom utfylling skal gjennomføres som beskrevet fra Bergmesteren skal en lekter fylles med 1500 tonn storstein/sams masse som deretter dumpes. Det tilsier anslagsvis 3000 lass eller ca 5-10 lass per dag i to år. Vi kan forestille oss at dette vanskelig kan foregå støyfritt. Støyende virksomhet i 2 år er ikke en ubetydelig ulempe, men vi kan ikke se at det er utredet med tanke på ulemper for naboer eller for beboere på Tingvollside av fjorden. Heller ikke i anleggsperioden er det fastsatt noen restriksjoner på driftstid.

Sjøfylling

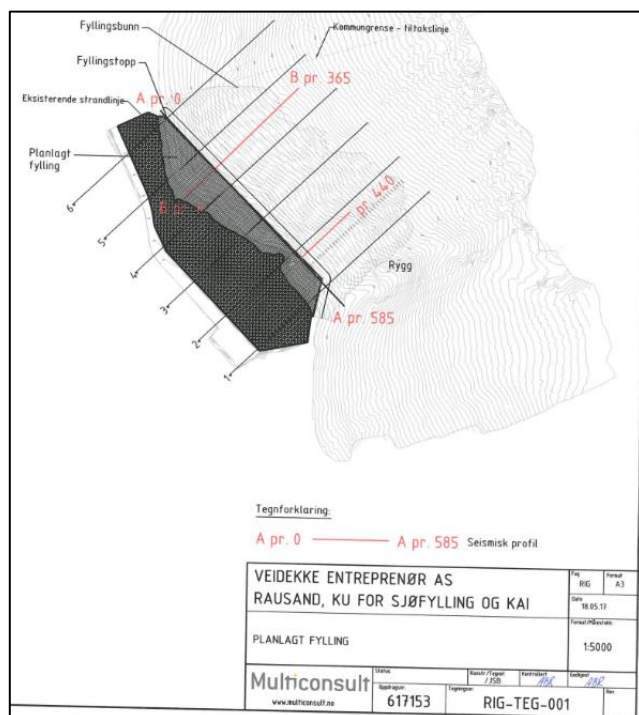
Stabilitet

Sjøfylling				
Merknad nr.	Fra	Tema	Høringsuttalelsens innhold	Tiltakshaver merknad
47	Flere	Jordskjelv	Tiltaksområdet ligger i en	Det er også utført sjøbunnskartlegging og seismiske undersøkelser, som primært danner grunnlaget for vurderingene og stabilitetsberegningene. I tillegg er det tatt opp prøver fra topplaget i forbindelse med miljøundersøkelser som viser svært bløte og humusholdige masser av sandig silt og siltig dy. Innledende beregninger viser tilfredsstillende sikkerhet ved fyllingen der skråningsstabiliteten er vurdert. Multiconsult stadfester at stabiliteten til den nordlige delen av planlagt utfylling er ivarettatt, men i den sørlige delen av utfyllingsområdet er det funnet et topplag som kan bestå av leire og dermed knyttes det usikkerhet til <u>den sørlige delen av utfyllingsområdet</u>. I løpet av 2018 har BMR undersøkt dette område i samråd med Real Alloy og har som konsekvens eliminert denne usikkerheten ved å: 1. redusere størrelsen av utfyllingen (mindre stein, mindre areal) 2. flytte / justere fyllingen lenger nord for å unngå arealet som hadde usikkerhet (sør siden) 3. oppdatere areal tegninger i Reguleringsplan Avbøtende tiltak nevnt i KU skal ivaretas for å redusere mulige miljøeffekter ved utfylling så vel som stabilitet av utfyllingen.
				Lokaliteten til selve fjellhallene er <u>ikke</u> plassert i en forkastningssone. Raudsand har forkastningssoner

Figur 12 Tiltakshavers kommentar til stabiliteten ved sjøfylling (vår markering).

Regulert fyllingsfot er ikke flyttet utenom området som har påvist usikkerhet (fra profil 440), jf. figur 14. Det er heller ikke påvist eller beskrevet noen type avbøtende tiltak som effektivt hindrer spredning av finmasser ved dumping av stein på stort dyp slik tiltakshaver antyder.

Hvorfor går ikke formålsgrensen ved profil 440 (ref. Multiconsult, 617153-RIG-NOT-002), men langt inn i det ustabile området?

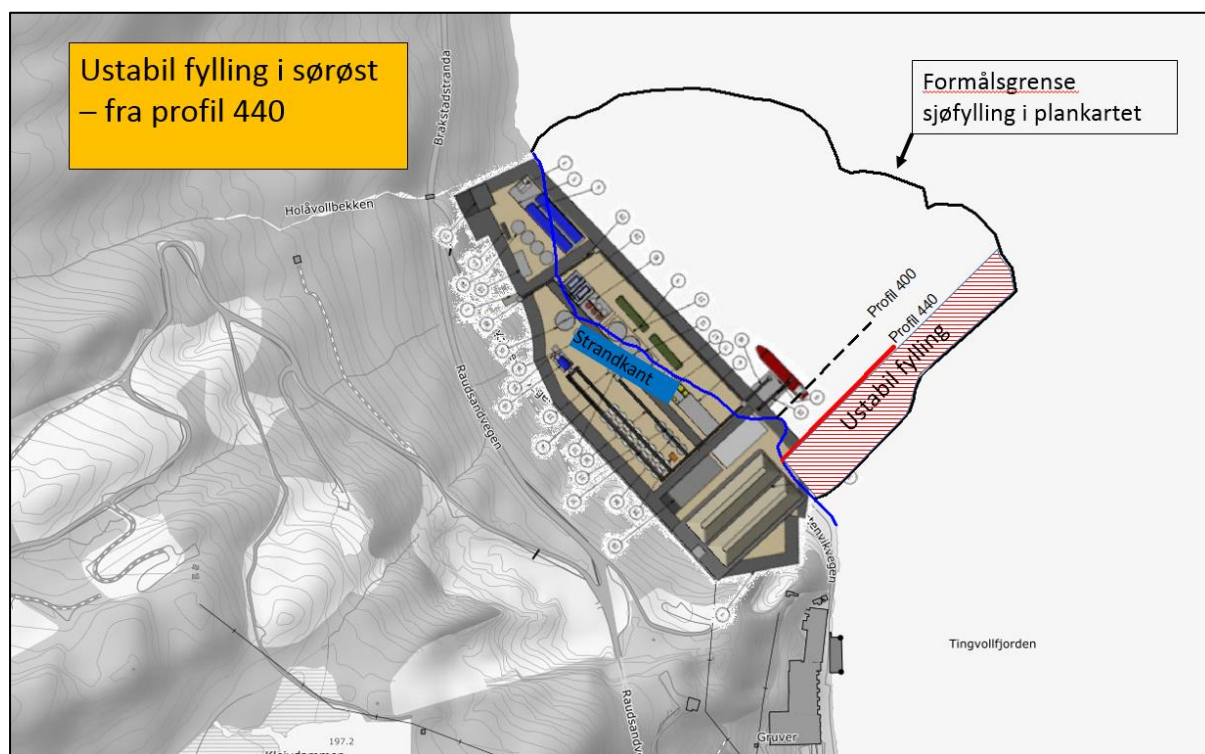

Figur 13 Sjøfylling og profilinjer, fra Multiconsult Stabilitetsvurderinger, 617153-RIG-NOT-002

Fylling i eller inntil et område der det ikke er mulig å lage en sikker fylling betyr etter vår oppfatning at det er **reell fare for ras, og det må avklares på plannivå**. Det vises her til KMD Rundskriv H-5/18 kapittel 2.11.1; « Ved siste plannivå er det ikke mulig å skyve nærmere avklaring av reell fare til byggesaken ved å sette vilkår for å innvilge byggesøknad. Kravet til ROS-analyse i lovens § 4-3 vil da ikke være oppfylt.»

Vi vil hevde det ikke er mulig å etablere fyllingen slik som beskrevet med tilnærmet 100 % sikkerhet mot ras/utglidninger. Det er ikke drøftet behov for å sprengte terskler i fjordsiden for å holde vekten av fyllingen. Tiltaket framstår som ytterst marginalt hva

sikkerhet angår, og vi mener det ikke er dokumentert at noe område av fyllingen kan etableres uten reell fare for ras.

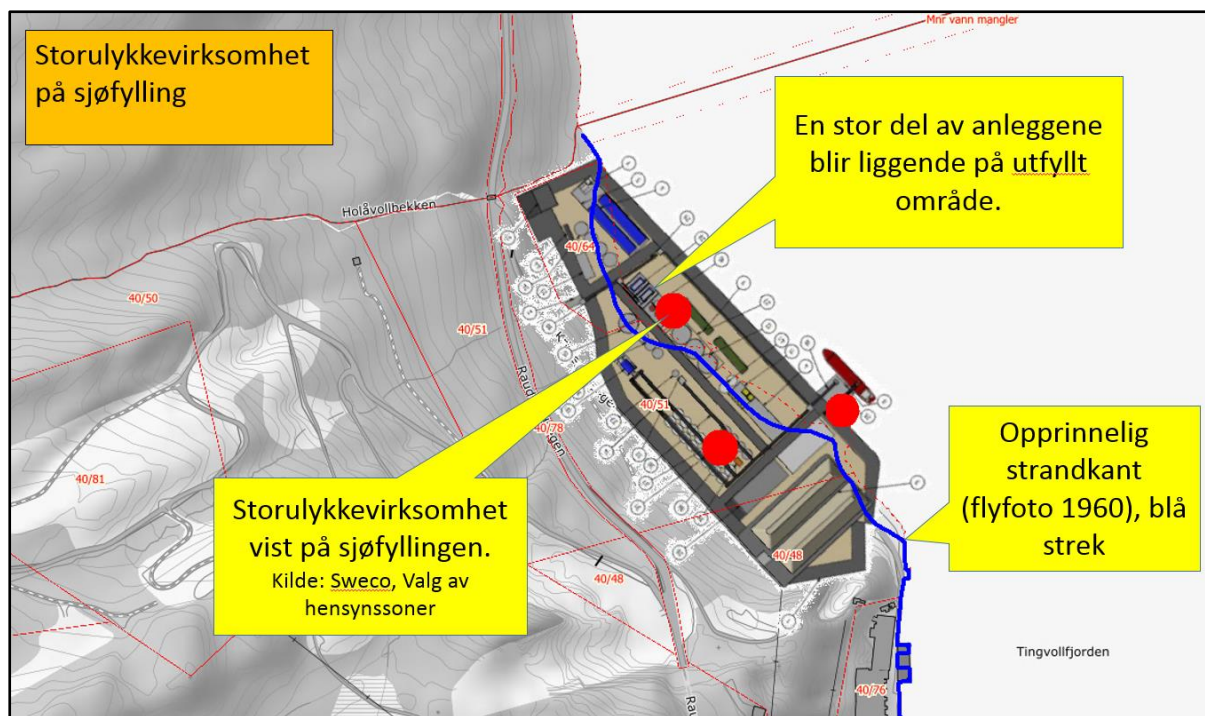

Figur 14 Formålsgrensen i plankartet er vist ca. 70 m inn på området der det sannsynligvis ikke er mulig å etablere fylling. «Ut fra resultatene fra refraksjonsseismikken er det imidlertid mye som tyder på at det ikke vil la seg gjøre å legge ut en stabil fylling i dette området.» Multiconsult, 617153-RIG-NOT-002.

I KU-rapporten «Sammenstilling av konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse» (Norconsult) punkt 4.5 står følgende om usikkerhet:

«I forhold til utfylling i sjø, er det kun utført i seismiske undersøkelser i to snitt for et stort område og det kan ikke utelukkes variasjoner i forholdene utenfor profilene. Seismiske grunnundersøkelser anses vanligvis også som grove kartleggingsmetoder som for eksempel ikke vil avdekke et bløtt lag dersom dette er av begrenset mektighet. Et eventuelt bløtt lag vil derimot kunne ha betydning for stabilitetsberegningene. De geotekniske parameterne er basert på erfaringsverdier for løsmasser som er tolket ved hjelp av seismikk. Dette betyr at det kan være usikkerheter rundt både lagdeling og valg av parametere som kan påvirke stabilitetsberegningene.»

Sammenholdt med punktet om usikre eiendomsgrenser mot Gjemnes i nord (med en potensiell reduksjon av planområdet med 40 m), kan industriområdet måtte reduseres med 110 m lengde langs sjøen.

Figur 15 Deler av anlegg for storulykkevirksomhet er vist på sjøfylling.

Ytterst vil fyllingen ha en vertikal høyde på omkring 50 m dvs. sannsynligvis setninger på 0,5 – 1 m på ytre del av industriområdet.

Følgende konsulentrapporter er laget uten at det er konkludert med at fyllingen er gjennomførbar, alle ender opp med at det må gjøres videre undersøkelser:

- *Abyss Subsea – Inspeksjonsrapport sjøbunnskartlegging Bergmesteren Raudsand*
- *Multiconsult – miljøgeologiske grunnundersøkelse for sjøutfylling og kai 617153-RIGm-RAP-001-REV00*
- *Multiconsult – stabilitetsvurdering utfylling i sjø 617153-RIG-NOT-002 med GeoPhysix rapport 17086*

I dokumentet «Raudsand steindumping prosedyre 2018-02-02» som er laget av Veidekke og Bergmesteren Raudsand AS (ligger på Bergmesterens hjemmesider) er gitt en beskrivelse av tiltaket og betegnende nok står blant annet:

«... -Lekterne har åpningsstørrelse på 35 x 8 meter, og man kan anta at steinen som slippes ned vil dekke et areal på om lag 50 x 10 meter, dvs ca 500 m², når den når bunnen (eller har noen andre erfaringer med dette ?). Hvis man kjører fulle lass med stor stein, vil dette utgjøre ca 3,0 tonn pr m², eller drøyt 2 meter i tykkelse. Da vil altså den nederste meteren av storsteinslaget bli liggende nede i dynet (bunnsediment), mens den øverste meteren ligger over» (vår understrekning).

Tiltakshaver har tydeligvis ikke kunnskap om hvordan dette kommer til å fungere i praksis.

Figur 16 Små forstyrrelser fra en ROV utløste skred av støv/slam nedover i fjordsiden. Kilde: Abyss Subsea – Inspeksjonsrapport sjøbunnkartlegging Bergmesteren Raudsand (vår utheving)

Figur 17 Større ras i fjorden på Raudsand i 1953. Kilde NVE Atlas, Skredhendelser.

I NVE sin database Skredhendelser er det registrert et ras i Kristenvika med følgende beskrivelse: «Neset. Raudsand (Rødsand). Torsdag 27. august 1953 kom eit jordskred ved Rødsand gruver (Rausand gruver). Dette var truleg eit undersjøisk skred som reiv med seg eit betydeleg område på land ved kiskaia til Rødsand gruver. Ein stor del av kaia og kaiområdet på 50 meter glei ut i fjorden. Skredet skjedde kl. 14.00. Eit stort område på land vart også rive med, og bortsett frå kaia vart det også teke mykje byggematerialer på land. Manglar informasjon om kor høge flodbølgene vart, men dei gav truleg ingen skade. Kartreferansen er omtrentleg.»

En fylling i sjø på 3 – 4 mill. m³ stein i en bratt fjordskråning som også strekker seg over vann til kote +5, kan potensielt ha stort skadepotensiale dersom deler eller hele volumet skulle skli ut og ned mot fjordbotnen på under kote -300. Konsekvenser at ras og utglidninger i fyllingen er ikke utredet. Kan det tenkes en flodbølge/tsunamibølge som kan bre seg innover fjorden og gjøre skade på f.eks. Hydro Aluminium på Sunndalsøra. Så lenge sikkerheten ved

sjøfyllingen ikke er tilstrekkelig dokumentert må dette spørsmålet utredes før det gjøres planvedtak.

Forurensing ved fylling i fjorden

Planbeskrivelsen beskriver hvordan sterkt forurenset masse skal spres utover i fjorden. Arealet regulert til fylling er ca 150 dekar. Dersom en for enkelhets skyld regner gjennomsnittlig 1 m mektighet på laget med forurensede sedimenter, så vil det kunne medføre at 150 000 m³ av de til dels sterkt forurensede finmassene blir satt i bevegelse.

Dette i sterk motsetning til Møllestøvdeponiet (30 000 m³ i deponi 2) der spredning av forurensning skal forhindres. Miljødirektoratet har gitt tillatelse til deponi 2 der det stilles strenge krav for å hindre spredning og utlekking. Reguleringsplanens del 1 består delvis av opprydding i «gamle synder» på Raudsand, noe som er i sterk konflikt med konsekvensen av sjøfyllingen.

Hva er den prinsipielle tilnærmingen? Både planbeskrivelsen og KU beskriver at det skal dumpes stein fra lekter ned til 170 m dyp og finmasser dermed fortrenses. Fylkesmannen anbefaler i sitt oversendingsbrev at Best Available Technology (BAT) skal benyttes ved steinfyllingen (*«Det bør stillast krav til at den til ei kvar tids beste teknologi (BAT – Best Available Technology) skal nyttast for å unngå unødig spreining av finpartiklar ved fylling i sjø»*). Etter vår oppfatning må fjerning av massene, mudring, være BAT i dette tilfellet, selv om det også vil medføre store problemer og kanskje ikke er gjennomførbart.

Hvordan skal Miljødirektoratet kunne gi tillatelse til sjøfyllingen uten at de sterkt forurensede løsmassene fjernes. Med tanke på tidligere forurensingsskandaler på Raudsand vil det være oppsiktsvekkende dersom en slik tillatelse kan bli gitt.

Konsekvenser for Naturmangfoldet og økosystemet i fjorden er ikke utredet, da det i hovedsak er konsekvenser for lakseoppdrett som er omtalt. Hva med påvirkning på f.eks. sjøfugl og fisk. Vi lister her opp arter i sjø vi kjenner til i Tingvollfjorden, uten at det er gjort spesielle undersøkelser, kun basert på opplysninger fra hobbyfiskere (herunder rødlistearter):

Sjørørret, Laks, Lyr, Sei, Torsk, Hvitling, Lysing, Rognkjeks/Rognkall, Brosme, Lange, Uer, Svarthå, Gråsteinbit, Breiflabb, Berggylt/Blåstål, Bergnebb, Grønngylt, Akkar, Havål, Havmus, Hyse, Knurr, Kveite, Makrell, Pigghå, Svarthå, Hågjel, Rødspette, Skate, Sandflyndre, Skrubbe, Gapeflyndre, Piggvar, Sild, Tobis, Brisling, Ål, Taskekrabbe, Trollkrabbe, Strandkrabbe, Hummer, Sjøkreps, Reker, Kråkeboller, Blåskjell, O-skjell, Rur, Hjertemusling, Hjerteskjell, Eremittkreps, Pyntekrabbe, Tanglopper, Stankelbeinkrabbe, Sjøstjerner, Krepsdyr, Sjøpølser, Maneter, Tang, Tare. Niser oppholder seg i fjorden, tidvis også spekkhoggere og andre hval.

Hva med fiske etter for eksempel storsei, torsk, krabbe, hummer osv. Skal deler av fjorden stenges av i 1,5 – 2 år og hvor lenge vil ettervirkningene av tiltaket vare?

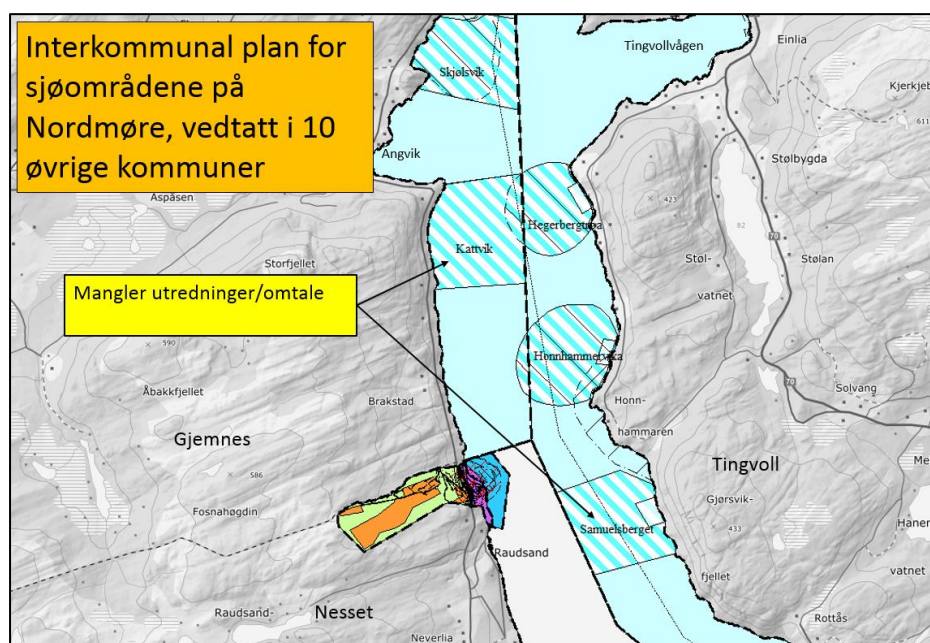
Alt dette for å oppnå noen få dekar med industriareal. Stedet vil ikke ha utvidelsesmuligheter, noe som hadde vært nyttig sett i lys av utviklingen innen

avfallshåndtering og sirkulærøkonomi. Vår konklusjon er at sjøfyllingen er uakseptabel og at stedet er fullstendig uegnet.

Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre

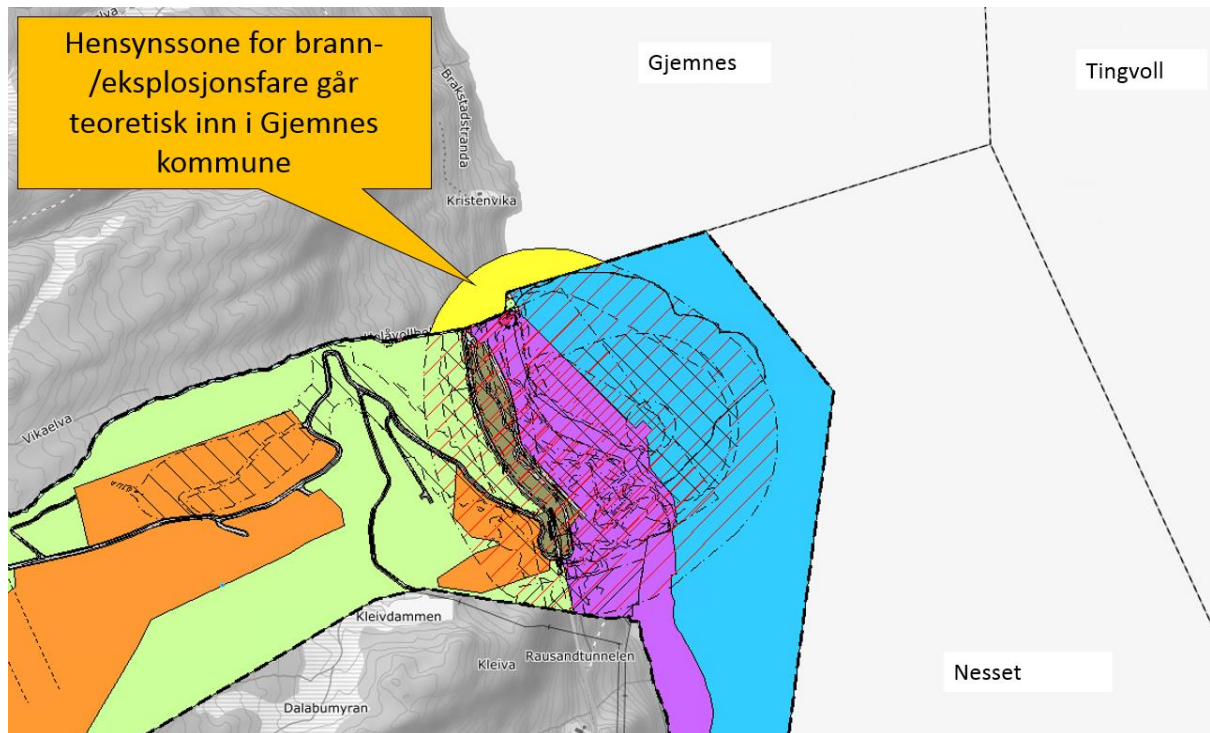
Figur 18 Sjøområdeplana (interkommunal kommunedelplan for sjøområdene på Nordmøre) er vedtatt i de øvrige 10 kommune (2018) og legger til rette for utvikling innen akvakultur. Mørk blått er avsatt til akvakultur. Nesset kommunes sjøareal er merket rødt og kommunen har ikke ferdigbehandlet kommunedelplanen for sjøområdene.

Figur 19 Forholdet til framtidige akvakulturlokaliteter er ikke nevnt eller vurdert. Nærmest er Kattvik i Gjemnes og Samuelsberget i Tingvoll. Honnhammarvika og Hegerbergtrøa er godkjente lokaliteter.

Forholdet til kommunegrensen mot Gjemnes

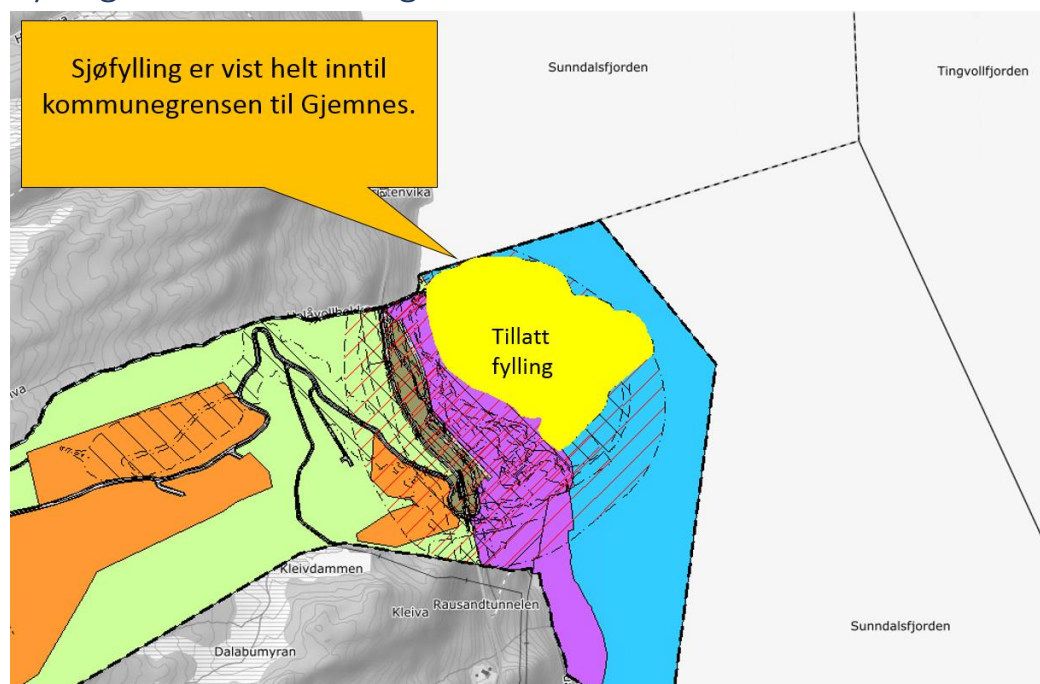
Hensynssoner

Figur 20 Ikke plass til hensynssoner for brann og eksplosjon innenfor planområdet. Både sone 2 og 3 går teoretisk inn i Gjemnes.

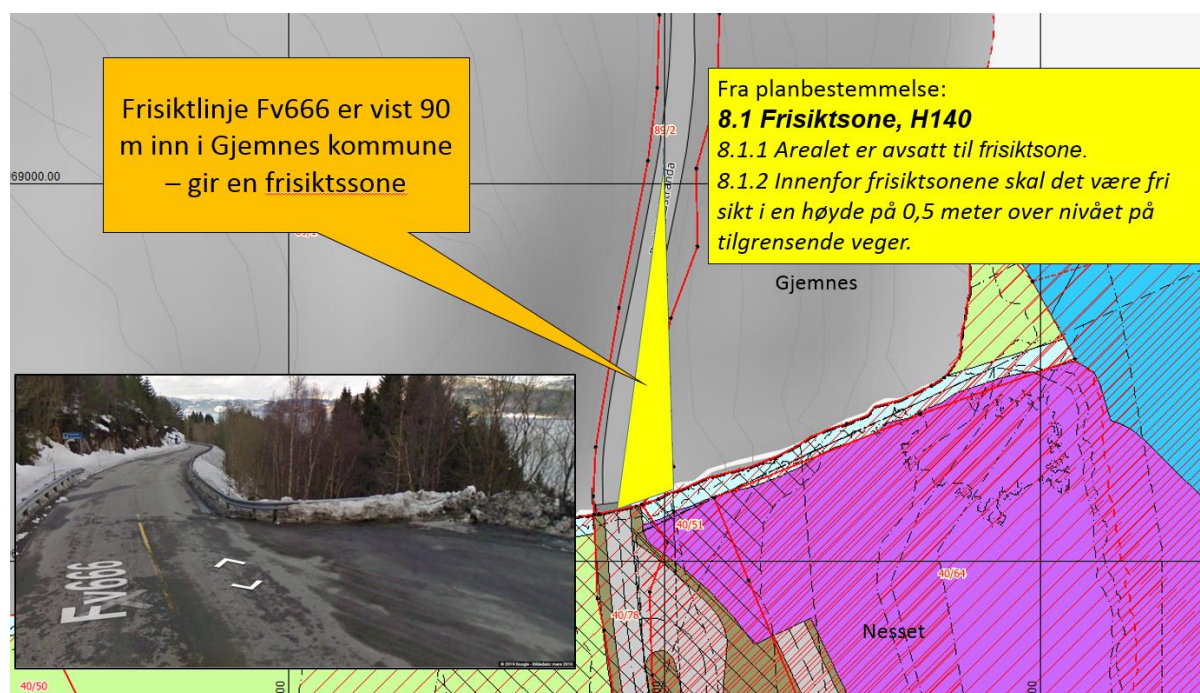
Når det reguleres til storulykkevirksomhet bør planområdet være så stort at hensynssoner for brann og eksplosjon kan håndteres innenfor planområdet og i det minste i egen kommune.

Fylling inntil kommunegrensen

Figur 21 Fyllingen er planlagt helt inntil kommunegrensen til Gjemnes. Nabokommunen i nord blir særlig berørt av fyllingen i fjorden. Byggegrense er ikke vist.

Frisiktsone i nabokommunen

Figur 22 Frisiktslinje går inn i Gjemnes kommune. Avkjørsel fra Fv666 kan ikke godkjennes før skog ryddes på naboeiendom i nabokommune, utenfor planområdet.

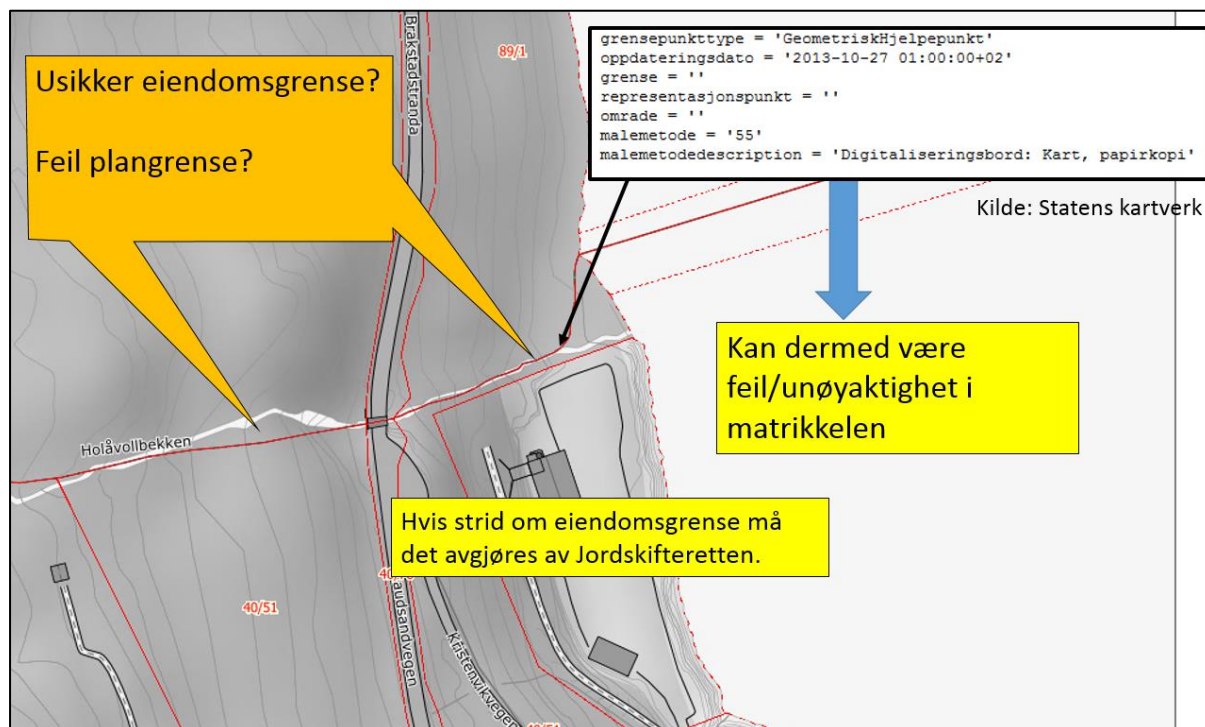
Nesset kommune kan ikke pålegge restriksjoner på eiendom i Gjemnes kommune og det er ikke hjemmel til å ekspropriere rettigheter i nabokommunen.

Det foreligger ikke nødvendig privatrettslig avtale med eierne av gbnr. 89/1 i Gjemnes om gjennomføring av plan. Opplyst av tiltakshaver v/John Strand på møtet i Nesset 15.10.2019.

Senkning av Holåvollbekken

Dette er omtalt under punktet om flomsikring.

Usikker eiendomsgrense og plangrense

Figur 23 Eiendomsgrense mot Gjemnes kommune er ikke nøyaktig oppmålt. Tiltakshaver har ansvar for at planområdet ikke berører annen matts grunn.

Når eiendomsgrensen hentet fra Matrikkelen benyttes som plangrense bør det kvalitetssikres at grensene er nøyaktige nok. Når eiendomsgrensen i tillegg er kommunegrense kompliserer det forholdet ytterligere fordi en da kommer i berøring med annen planmyndighet. Dersom eiendomsgrensen skulle være feil og vise seg å følge bekken ut i sjøen, vil konsekvensen kunne bli at planområdet og dermed sjøfyllingen må flyttes ca. 40 m sørover.

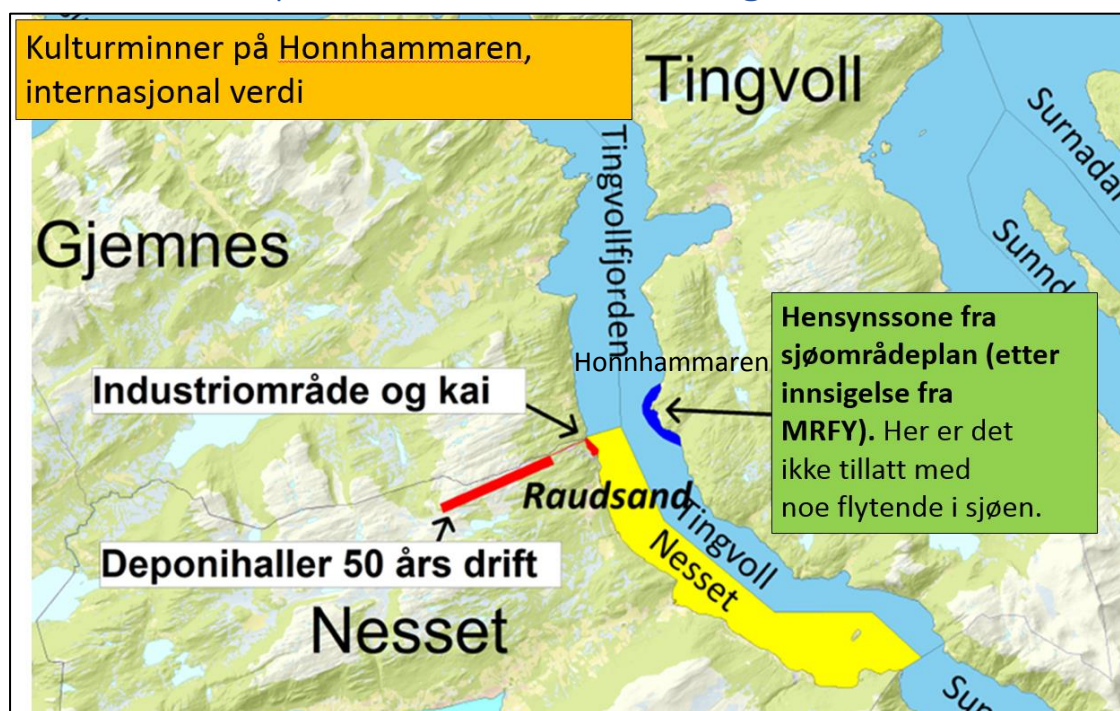
Uttalelsen fra grunneier av «Kristenvik», gnr 89 bnr 1 i Gjemnes kommune, epost og brev av 04.08.2017, i forbindelse med melding av planoppstart: «Eiendommen Kristenvik, gnr 98 bnr 1, beliggende i Gjemnes kommune, grenser inn mot området som Bergmesteren Raudsand AS planlegger å etablere som deponi for farlig avfall. Vi vil med denne uttalelse på det sterkeste protestere mot foreliggende planer. Kristenvik ligger bare noen få meter fra kaianlegg og deponi. Vi vil også protestere mot at Bergmesteren Raudsand AS i sitt forprosjekt har prosjektert deler av kaianlegget og utfylling inn på vår eiendom. Skogen rundt deponiet er i dag «svart» på bakgrunn av tidligere amoniakkutslipp. Utvidelsen vil påvirke både jakt og dyrehelse og skogsdrift. Foruten den inngrepen dette vil gjøre mot naboeiendommen, er vi sterkt kritiske til risikoen for forurensing av fjorden, utslipp til luft samt generelt omdømme og bobetingelser.»

Plankonsulenten har følgende kommentar hva angår eiendomsgrensen: «Ved forprosjektet det vises til var man ikke helt klar over eiendomsforholdene. Reviderte planer tar imidlertid hensyn til de faktiske eiendomsgrensene og det planlegges ikke tiltak på naboenes eiendommer.» (vår understrekning).

Opplysninger fra Matrikkelen tilsier imidlertid at grensene ikke er nøyaktig målt og dermed kan det være avvik mellom grensene i Matrikkelen og de faktiske grensene i marka.

På tross av nærheten til kommunegrensen mot Gjemnes er hensyn til naboer og nabokommune lite vurdert og ikke vesentlig vektlagt. Nabokommunen har tross alt innsigelse til planen. Her er det gjort vesentlige saksbehandlingsfeil på flere punkter, noe også Fylkesmannen burde ha fanget opp.

Kulturminner på Honnhammeren i Tingvoll

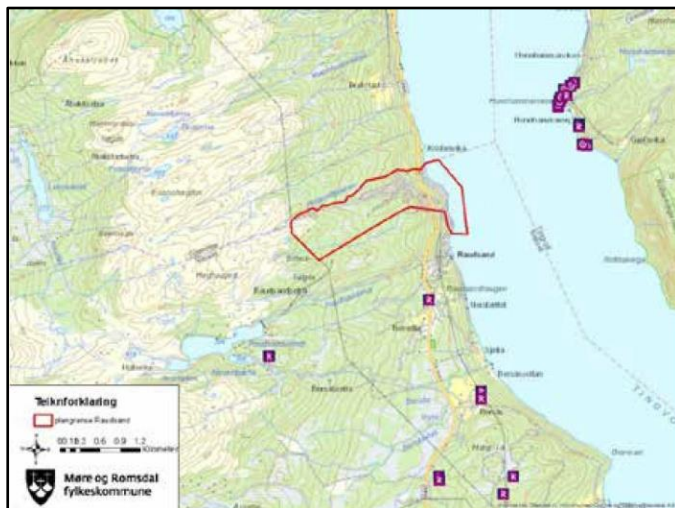
Figur 24 Hellemlingene på Honnhammaren er av internasjonal verdi. Ikke tillatt med flytende elementer i sjøoverflaten i sone merket mørk blått (fra Sjømrådeplana etter innsigelse fra fylkeskommunen). Vi mener Honnhammaren ligger innenfor influensområdet til reguleringsplan for Bergmesteren Raudsand.

I KU er det vurdert at hellemlingene på Honnhammaren ligger utenfor influensområdet til planområdet (*Konsekvensutredning – Temarapport Ikke-prissatte konsekvenser s. 67*), og kulturminnet er derfor ikke vurdert. Vi mener det er en feil vurdering.

Tiltakshaver og Nesset kommune har kun på ett punkt forsøkt å imøtekomme vår innsigelse til reguleringsplanen, og det gjelder høyden på bygninger på industriområdet, av hensyn til nettopp kulturminnene på Honnhammaren. Tidligere er det konkludert med at kulturminnene ligger utenfor influensområdet, men landskapsvirkninger er likevel vurdert som positive for kulturminnet, samt at det nå altså er gjort endringer i bestemmelsene. Vi

mener dette viser at Honnhammaren likevel er vurdert å ligge innenfor influensområdet. Vi kan heller ikke se at spørsmålet om utilbørlig skjemming av kulturminnet er vurdert av fagmyndighetene, da det kun henvises til «*dialog om temaet med både Møre og Romsdal fylkeskommune og NTNU vitenskapsmuseet underveis i planprosessen*». Honnhammaren er ikke nevnt i rapporten om kulturminner, det er derimot kulturminner på landsida i Nesset som ligger vesentlig lengre unna planområdet. En eksplosjon på Raudsand har tidligere blåst inn vinduer på hus ved Honnhammaren, noe vi mener også kan indikere at hellemalingene ligger innenfor influensområdet til reguleringsplanen. Kartutsnittet i fra KU-rapporten om kulturminner (jf. figur 25) viser Honnhammaren, men det konkluderes der med at det bare er funnet kulturminner i Nesset kommune. På Honnhammaren finnes en rekke felt med bergkunst ca 4000 – 6000 år gamle. Figurer av fisk, storvilt og geometriske figurer er malt på nær loddrette bergflater som alle er vendt mot fjorden.

Vi mener Møre og Romsdal fylkeskommune har vurdert dette feil og at kulturminnene på Honnhammaren åpenbart ligger innenfor influensområdet til Raudsand og at det må gjøres en faglig vurdering som legges til grunn for planbehandlingen.

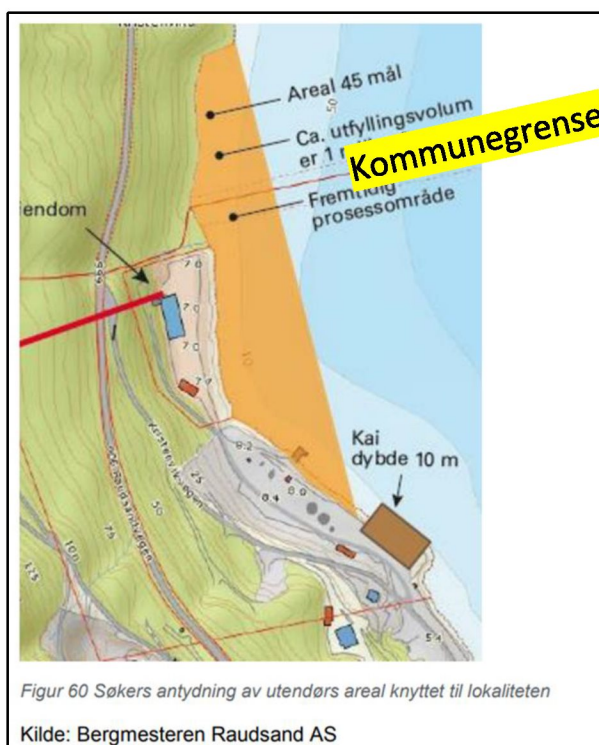
Figur 25 Kart fra rapport om kulturminner. Kulturminnene ved Honnhammaren ble ikke funnet, det ble derimot kulturminner som ligger omkring dobbelt så langt fra planområdet i Nesset.

Saksbehandling

Neset kommune

Dersom en ser på kartet som var grunnlaget i tidlig fase, burde nok også ordføreren i Gjemnes vært spurt, og ikke bare ordføreren i Neset, som konkluderte med at (sitat fra rapporten «Utvalgte lokaliteters egnethet for mottak, behandling og deponering av uorganisk farlig avfall», Norconsult, punkt 6.1.2) «Det er ikke registrert eller anført særskilte hindringer på plassen. Neset kommune har støttet planene bl.a. ut fra ønske om arbeidsplasser og fortsatt industriell aktivitet.»

En del av planen er å rydde i gamle synder på Raudsand, dog ikke i deponiene i gruvegangene. Vi mener det ikke er tilstrekkelig utredet at deponiene i gruvegangene bare kan avsluttes uten at det er behandlet som en egen sak.

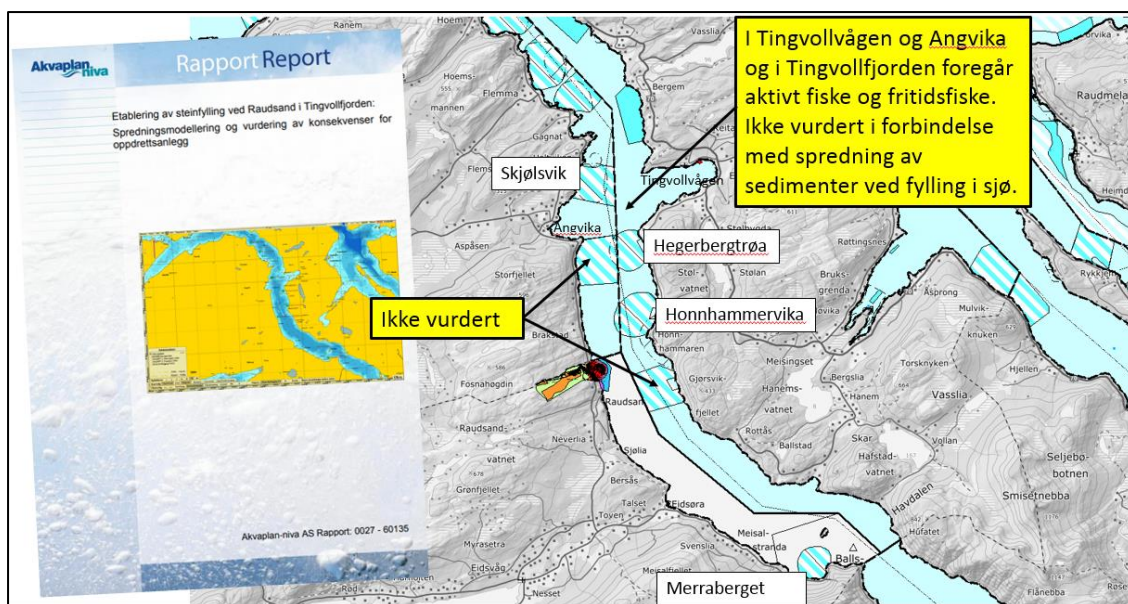
Figur 26 Kart presentert av Bergmesteren i tidlig fase.

Tiltakshaver har hele tiden presentert prosjektet og gjennomføringen av det samlet, sjøl om reguleringsplanen er to-delt.

Høringsuttalelse fra Tingvoll kommune 31.07.2017 i forbindelse med utvidelse av planområdet i sjøen:

"Utvidelsen av fylling i sjø medfører at plangrensa kommer ca. 200 m nærmere kommunegrensen til Tingvoll. Med en fyllingsfot som ser ut til å gå ned til 150 m dybde blir dette et svært stort inngrep i fjorden. Pågående konsekvensutredning må blant annet omfatte vurdering av forurensningsfaren ved at «gamle synder» fra tidligere virksomhet på Raudsand blir virvlet opp i vannmassene med mulig fare for folkehelse, naturmiljø, fiske og fiskeoppdrett. Utvidelsen kan også ha ytterligere negative konsekvenser for bergkunstfeltet på Honnhammer. Utvidelsen er blant annet i strid med forslag til interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre. Neset kommune har ikke kommet med innspill til arealbruk slik det her foreslås."

Kun ulemper for fiskeoppdrett ble deretter seriøst vurdert i KU.

Figur 27 Arealer avsatt til framtidig akvakultur er ikke nevnt eller vurdert.

Utredning av spredning til oppdrettslokalteter viste så lave konsentrasjoner at det ikke medfører uakseptable konsekvenser for lokalitetene Skjølsvik og Merraberget som ligger på samme side av fjorden. Strekningen mellom disse to lokalitetene blir belastet med større konsentrasjoner, avtagende fra Raudsand, en fjordstrekning på til sammen ca. 15 km. Kan lokale topologiske forhold som i Angvika og Tingvollvågen medføre «bakeevjevirkninger» der stoff kan samles og konsentreres opp?

Ikke-prissatte konsekvenser	0-alt.	Alt. 1	Konsekvens Tiltakets del 1	Konsekvens Tiltakets del 2
Landskapsbilde		+/++	Positiv	Negativ
Naturmangfold		--	Negativ	Negativ
Kulturmiljø		0/-	Negativ	Ingen
Nærmiljø og friluftsliv		-	Positiv	Negativ
Naturressurser		-	Negativ	Negativ
Samlet vurdering ikke-prissatte konsekvenser	0	Negativ		
Rangering ikke-prissatte konsekvenser	1	2		

Figur 28 Sammendrag av ikke-prissatte konsekvenser (tabell 9-1, Norconsult, Konsekvensutredning – Temarapport – Ikke-prissatte konsekvenser)

KU har ikke entydig positive vurderinger av konsekvensene, eksempelet ovenfor hentet fra «Ikke-prissatte konsekvenser». Vi mener det ikke er åpenbart at konklusjonen skulle bli positiv. Både Nesset kommune og Fylkesmannen burde drøftet dette langt mer grundig før de konkluderte med å godkjenne reguleringsplanen.

Det framgår av Forskrift om konsekvensutredninger § 27 at «Ansvarlig myndighet skal, på bakgrunn av høringen og egne vurderinger, ta stilling til om konsekvensutredningen tilfredsstillende kravene i kapittel 5, eller om det er behov for tilleggsutredninger eller ytterligere dokumentasjon. Hvis det er behov for tilleggsutredninger skal disse sendes på høring til dem som har gitt høringsuttalelser til planforslaget eller søknaden, samt eventuelt andre myndigheter som blir berørt.»

Det har framkommet i media og i den offentlige debatten ved behandlingen i Nettet kommunestyret at hensynet til framtidige arbeidsplasser i Nettet/Nye Molde kommune var det ene argumentet som ble tyngst veiende. **Vi mener det blir grunnleggende feil å vektlegge 80 års fordeler, men kun utrede areal og ulemper tilsvarende 10 – 20 års drift. Hvordan kan dette henge sammen?**

Vi mener det ikke er tvil om at Gjemnes kommune blir direkte berørt av planforslaget og at dette temaet skulle vært utredet, samt at dette skulle vært tatt opp direkte med planmyndigheten i Gjemnes kommune. Nettet kommune burde sett denne problemstillingen og gjort vurderinger i forhold til eiendomsgrensen, som også er plangrense. Konsekvensen kan nå være at Nettet kommune har vedtatt plan i Gjemnes kommune, noe som åpenbart er saksbehandlingsfeil. Tilsvarende for inngrepet med senkning av Holåvollbekken og frisiktsone langt inn i Gjemnes kommune. Dersom det er behov for eiendomsinngrep (ekspropriasjon) i forbindelse med gjennomføring av en reguleringsplan må dette temaet være drøftet i planen, og behovet for utredninger blir ikke mindre av at det planlegges over i en nabokommune.

Rådmannen i Nettet har kommentert innsigelsen i brevet fra Nettet kommune til innsigelseskommunene 19.02.2019, samt også i saksframlegg. Rådmannens kommentarer etterfølger tiltakshavers egne kommentarer og støtter opp under tiltakshavers vurderinger. Vi mener det ikke tilfredsstillende kravet i Forskrift om konsekvensutredninger §27 til «..., på bakgrunn av høringen og egne vurderinger, ...».

Nabokommunene har lest plandokumentene og mener å kunne påvise en rekke feil, mangler og unøyaktigheter i plandokumentene. Denne jobben burde vært gjort av Nettet kommune selv og ikke overlatt til nabokommunene eller andre.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fylkesmannen har lent seg på Nettet kommune sine mangelfulle vurderinger. Herunder er blant annet ikke nevnt:

- Planområdets manglende utbredelse
- Manglende vurderinger knyttet til sjøfylling/ustabilt område
- Ingen vurderinger i forhold til direkte inngrep i nabokommune
- Fjerning av rekkefølgebestemmelse om flomsikkerhet er ikke kommentert

Vår konklusjon er at heller ikke Fylkesmannen har gjort vurderingene etter Forskrift om konsekvensutredninger §27, og dermed er det gjort en ny saksbehandlingsfeil.

Fylkesmannen har ikke satt seg tilstrekkelig grundig inn i saken og det har påvirket konklusjonen og anbefalingen overfor KMD.

Det er f.eks. brukt store ressurser på å unngå ras/steinsprang fra øversida av industriarealet og denne avklaringen kunne ikke utsettes til etter plannivå. Spørsmålet om hele sjøfyllingen kan rase i sjøen skal overlates til en framtidig konsulent. Vi ser ikke logikken i dette.

Tillatelse til Bunnaske og deponi 2

Miljødirektoratet har 29.08.2019 gitt tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Bergmesteren Raudsand AS. Henholdsvis mottak, lagring og sortering av bunnaske og nytt deponi 2.

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra mottak, lagring og sortering av bunnaske fra forbrenningsanlegg, samt lagring av utsorterte fraksjoner. Dette er videre spesifisert og regulert under 9.2 og framgår av Tabell 3 i vedlegg 2. Tillatelsen gjelder for mottak og sortering av inntil 400 000 tonn bunnaske per år. Grensen gjelder samlet for bunnaske klassifisert som ordinært og farlig avfall, med EAL-koder på henholdsvis 19 01 12 og 19 01 11.

Samlet mengde bunnaske og utsorterte fraksjoner på bedriftens område skal ikke på noe tidspunkt overstige 13 000 tonn. Grensen gjelder samlet for fraksjoner som lagres i påvente av sortering, under sortering og resterende fraksjoner etter sortering. Fraksjoner som kan lagres og mengder som kan lagres til enhver tid er spesifisert i Tabell 3 i vedlegg 2.

Tillatelsen kan kun tas i bruk ved etablering av Deponi 2.

1 Vedtak

Miljødirektoratet gir Bergmesteren Raudsand AS tillatelse til etablering av nytt deponi for ordinært avfall. Vedtaket omfatter også tildekking av Møllestøvdeponiet. Tillatelsen med krav og vilkår ligger vedlagt. Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Miljødirektoratet har konkludert med at etableringen av deponiet er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter en samlet vurdering av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper virksomheten for øvrig vil medføre, gir vi tillatelse til etablering av Deponi 2 med nærmere fastsatte vilkår.

Tillatelsen kan ikke tas i bruk før reguleringsplanen for området har trådt i kraft og Bergmesteren Raudsand har inngått nødvendige avtaler om bruk av arealer som de selv ikke er grunneier av.

Bergmesteren Raudsand AS skal betale et gebyr for Miljødirektoratets saksbehandling. Gebyret fastsettes til 164 000,- kroner. Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4.

• Fylkesmannen (pbl):

Ut frå ei planfaglege vurdering tilrår Fylkesmannen at departementet godkjenner reguleringsplanen for Bergmesteren i Raudsand under føresetnad av at det blir gitt konsesjon etter forurensningslova. Ei slik kopling bør sikrast i departementet si behandling av planforslaget.

• Miljødirektoratet (f. loven):

Tillatelsen kan ikke tas i bruk før reguleringsplanen for området har trådt i kraft og Bergmesteren Raudsand har inngått nødvendige avtaler om bruk av arealer som de selv ikke er grunneier av.

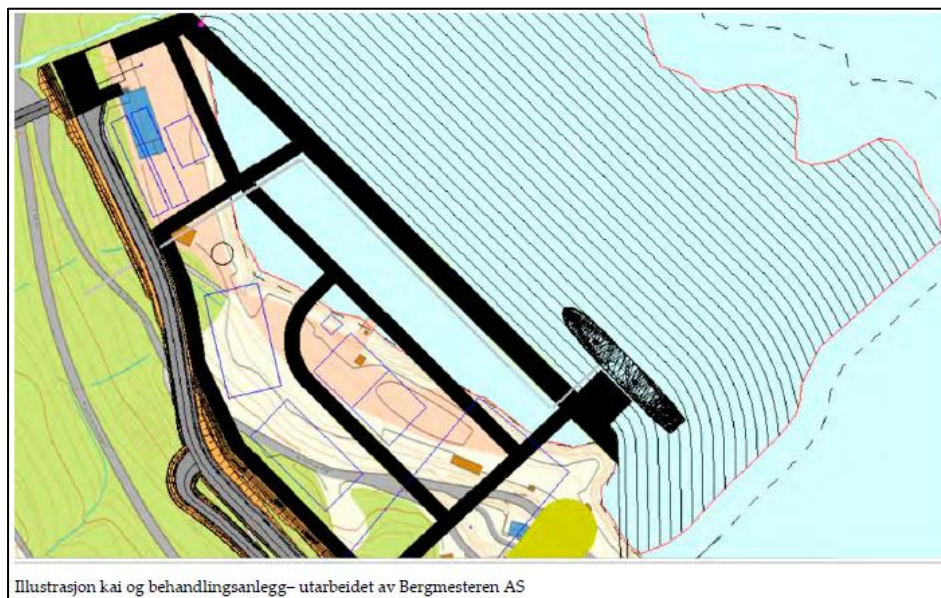
Kan reguleringsplan godkjennes på vilkår om konsesjon etter forurensningsloven.
Reguleringsplanen er bygd opp slik at det vil bli behov for en rekke konsesjoner/tillatelser

etter forurensningsloven og annet lovverk. Hvordan tenker Fylkesmannen dette skal fungere? Vi mener det blir en svært uoversiktlig plan der det kan være uklart hva som er godkjent, og hva som ikke er godkjent. Skal ikke KMD sitt vedtak være endelig eller skal Miljødirektoratet faktisk gjøre det endelige planvedtaket stykkevis og delt?

Miljødirektoratet er etter vårt syn med på å undergrave reguleringsplanen ved å gi tillatelser uten at det finnes en godkjent plan. Siste eksempel på det er tillatelsene fra Miljødirektoratet til deponi 2 og til mottak og sortering av bunnaske. Tingvoll kommune påklaget disse to vedtakene, men klagen ble avvist fordi Tingvoll ikke er part i saken eller ikke har rettslig klageinteresse i saken. Det samme vil dermed kunne skje med alle de andre søknadene etter forurensningsloven, og det er da kun gjennom behandling av reguleringsplanen nabokommunen kan komme til orde. Derfor blir det alvorlig når viktige spørsmål ikke avgjøres i plan, men overlates til sektorloven (avvisningsvedtaket er påklaget til KLD).

Nye opplysninger om industriområdet og storulykkevirkksomhet

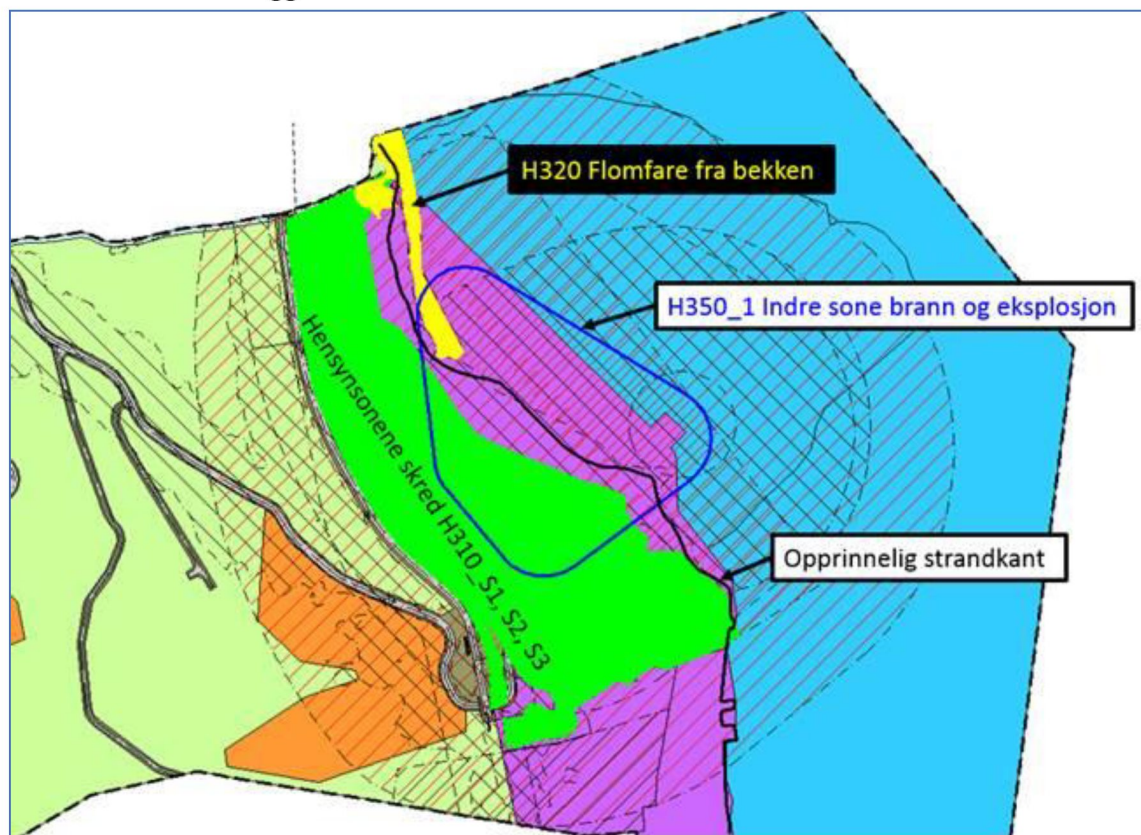
I Nesset kommune sitt saksframlegg ved plangodkjenning framkommer nye opplysninger beskrevet slik: *«Selve behandlingsanlegget er så langt planlagt plassert på landdelen, på fast fjell. Det skal bl.a. sprenges ut areal for industriformål, slik illustrasjonen under viser.»*

Figur 29 Fra Sluttbehandling - Reguleringsplan Bergmesteren Raudsand, saksframlegg til Nesset kommunestyre.

Som vist i kartutsnittet skal anleggene nå plasseres på fjell på det som er landareal. Mener tiltakshaver det ikke er trygt å bygge på sjøfyllingen må det framgå av plankartet, det er ikke tilstrekkelig å legge fram en skisse.

Under befaringen 15.10.2019 bekreftet tiltakshaver v/Geir A. Sørensen at framtidig behandling av bunnaske også skal foregå i en hall plassert på det som er dagens landareal i nærheten til kaianlegget.

Figur 30 Illustrasjon som viser hensynssoner for skred (grønn), flom (gul), indre sone brann og eksplosjon (blå strek og opprinnelig strandkant (svart strek)).

Dersom det er riktig at behandlingsanlegget for uorganisk farlig avfall, samt mottak og sorteringsanlegg for bunnaske kan anlegges på Raudsand uten sjøfyllingen, og dette ikke i det hele tatt er drøftet av Nesset kommune eller av Fylkesmannen som et alternativ, vil vi hevde det er en vesentlig mangel ved planen. Det kan bety at sjøfyllingen, eller deler av den, ikke er nødvendig og at overskuddsstein kunne vært dumpet et sted uten forurensning og rasfare, eller aller helst vært utnyttet som den ressurs 3 mill. m³ sprengtstein representerer. En enda større feil vil det være dersom KMD godkjenner planen uten at dette forholdet er drøftet i sin fulle bredde.

Det bemerkes likevel at plassering på «fast fjell» for sjøfyllingen IKKE er vist i plankart eller bestemmelser, og dermed kun er å anse som en uforpliktende illustrasjon. Tilsvarende gjelder for en mulig «buffersone» som er antydnet i skissen, jf. figur 29.

Det er også antydnet i søknaden om bunnaskemottak at anlegget for bunnaskesortering kan plasseres i deponi 2, men der er det ikke regulert til formålet.

Tillit til tiltakshaver

Vi har tidligere påstått at det drives en bit for bit-taktikk for å få prosjektet på Raudsand i gang. Planområdets manglede utbredelse er et godt eksempel på dette. Ved å ha uklare

rekkefølgebestemmelser kan det synes som tiltakshaver ønsker å igangsette bygging av industriareal, tuneller og haller uten at vesentlige avklaringer er gjort. Når de store investeringene i infrastruktur iverksettes vil det være nærmest umulig å stanse prosjektet.

Tiltakshaver må hele tiden ha vært kjent med at tiltaket kommer inn i Gjemnes kommune, uten at dette kommer fram eller er drøftet. Tiltakshaver mangler privatrettslige rettigheter, samt også offentligrettslige forutsetninger til gjennomføring av planen.

Vi mener å ha påvist en rekke feil, mangler og unøyaktigheter i planen uten på noen måte å ha laget en uttømmende liste. Tiltakshavers manglende ydmykhet for sine omgivelser, manglende miljøprofil og unøyaktighet i omgang med faglige spørsmål lover ikke godt for fortsettelsen dersom deponiprosjektene på Raudsand skulle bli gjennomført.